

# НАРЕДБА № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката

Издадена от председателя на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, обн., ДВ, бр. 33 от 5.04.2013 г., изм. и доп., бр. 52 от 22.06.2018 г., бр. 98 от 13.12.2019 г., в сила от 13.12.2019 г., бр. 111 от 31.12.2020 г., в сила от 31.12.2020 г., изм., бр. 65 от 6.08.2021 г., в сила от 6.08.2021 г., изм. и доп., бр. 25 от 29.03.2022 г., бр. 18 от 24.02.2023 г., в сила от 24.02.2023 г., бр. 55 от 27.06.2023 г., в сила от 27.06.2023 г.

## Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

**Чл. 1.** (1) С наредбата се определят условията и редът за:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) издаване, изменение, допълнение, продължаване на срока, прекратяване, спиране и отнемане на лицензиите за дейностите в енергетиката, определени със Закона за енергетиката;
  2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) провеждане на конкурсите по чл. 43, ал. 9 и чл. 46 от Закона за енергетиката;
  3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) издаване на разрешенията по Закона за енергетиката;
  4. сертифициране на операторите на електропреносната мрежа и на газопреносни мрежи;
  5. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) одобряване и изменение на общите условия на договорите по Закона за енергетиката и по Закона за енергията от възобновяеми източници;
  6. одобряване и изменение на правила за работа с потребителите на енергийни услуги;
  7. снабдяване на клиентите с електрическа, топлинна енергия и природен газ;
  8. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) подаване на жалби, тяхното разглеждане и доброволно уреждане на спорове по чл. 22 от Закона за енергетиката;
  9. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) възлагане, извършване на одит по чл. 201, ал. 2, т. 5 от Закона за енергетиката и определяне на изискванията по отношение на лицата, които извършват одита;
  10. одобряване, наблюдение и контролиране изпълнението на 10-годишен план за развитие на електропреносната и газопреносните мрежи на независимия преносен оператор и независимия системен оператор;
  11. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) изготвяне на предвижданията по чл. 22, ал. 1 и 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници;
  12. докладване от операторите на електропреносната или електроразпределителните мрежи за случаите на значително намаляване на количествата пренесена и разпределена електрическа енергия от възобновяеми източници и предприетите от него корективни мерки за предотвратяване намаляването на тези количества;
  13. (нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ, L 326/1 от 8 декември 2011 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 1227/2011".
- (2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) С наредбата се определят и обстоятелствата, подлежащи на вписване по чл. 25, ал. 1, т. 1, 5 и 6 от Закона за енергетиката, редът за вписване в регистрите и за получаване на информация.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) С наредбата се определят и други данни извън посочените в чл. 38, ал. 3 от Закона за енергетиката, които предприятията за доставка на електрическа енергия и природен газ следва да съхраняват за срок 5 години.

## **Глава втора**

# **ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

### **(Загл. изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.)**

**Чл. 2.** (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Производството пред Комисията за енергийно и водно регулиране, наричана по-нататък "комисията" или "КЕВР", се открива:

1. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г., бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) по заявление в случаите по чл. 1, ал. 1, т. 1, 3, 4, 5, 6, 10, 11 и по чл. 13, ал. 6 и 7;
2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) по жалба или по искане за доброволно уреждане на спор по чл. 22 от Закона за енергетиката;
3. по инициатива на комисията в случаите по чл. 8;
4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) по мотивирано искане на Европейската комисия по чл. 81а, ал. 2 от Закона за енергетиката.

**Чл. 3.** (1) Комисията одобрява образците на заявленията по чл. 2, т. 1 и на приложенията към тях с указания за минималното им съдържание. Образците на заявления се публикуват на страницата ѝ в интернет.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Заявлението с необходимите документи се подава писмено на хартиен носител в деловодството на комисията или с препоръчано писмо с обратна разписка. Заявленията се завеждат в деловодството на комисията.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Документите, които се прилагат към заявлението, се представят в оригинал или заверено копие. Към заявлението се прилага декларация за истинността на заявените обстоятелства и на приложените документи и данни, подписана от заявителя.

(4) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г., изм., бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Заявленията по чл. 1, ал. 1, т. 1, 3, 5, 6, 10 и по чл. 13, ал. 6 и 7 могат да се подават в електронна форма.

(5) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Когато заявлението не се подава от лице, законно представляващо енергийното предприятие, към заявлението се прилага и пълномощно с нотариално заверен подпис на това лице. Когато заявлението се подава по електронен път, се представя електронен образ на пълномощното.

(6) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Заявление в електронна форма се подава чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги от комисията, подписано с квалифициран електронен подпис съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 910/2014", и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Към заявлението се прилага декларация за истинността на заявените обстоятелства и на приложените документи и данни, подписана от заявителя с квалифициран електронен подпис.

(7) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Подадено по реда на ал. 6 заявление се счита за получено от датата на получаване на входящ номер в административно-информационната система на комисията.

(8) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Заявление по електронен път, което не е подадено по реда на ал. 6, не е основание за започване на административно производство.

(9) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Комисията може да изисква приложени документи към заявлението по ал. 6 да бъдат представени и на хартиен носител.

**Чл. 4.** (1) Комисията проверява подадените заявления и жалби за съответствие с изискванията на закона и наредбата в 7-дневен срок от постъпването им.  
(2) Когато се установи нередовност на заявлението или жалбата, на заявителя/жалбоподателя се изпраща писмено съобщение да отстрани допуснатите нередовности в срок 7 дни.  
(3) Ако в срока по ал. 2 заявителят не отстрани нередовностите, преписката не се разглежда по същество и се прекратява с решение на комисията.  
(4) На заявителя, съответно на жалбоподателя, се изпраща писмено уведомление, че преписката е прекратена и заявлението или жалбата не подлежи на разглеждане по същество.  
(5) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) При установена нередовност на жалба, подадена по електронната поща на комисията, жалбоподателят се уведомява по електронен път от длъжностно лице да отстрани допуснатата нередовност в срок 7 дни.  
(6) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Ако в срока по ал. 5 са отстранени нередовностите, жалбата се завежда в деловодната система на комисията.  
(7) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Ако в срока по ал. 5 не са отстранени нередовностите, длъжностно лице уведомява по електронен път жалбоподателя, че жалбата му няма да се разглежда от комисията. В този случай жалбата не се завежда в деловодната система на комисията.  
(8) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г., предишна ал. 5, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Начинът на образуване и проучване на преписките, редът за разглеждане на подадените заявления и жалби, както и редът за приемане на решения по тях се определят в Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация.

**Чл. 5.** (1) Когато за издаване на лицензия и/или за даване на разрешение или съгласие е необходимо разрешение на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) по Закона за защита на конкуренцията, комисията с решение спира производството и писмено уведомява заявителя в 3-дневен срок от решението.  
(2) Комисията сезира Комисията за защита на конкуренцията за образуване на производство по реда на Закона за защита на конкуренцията в 3-дневен срок от приемане на решението по ал. 1.  
(3) Комисията възобновява производството по издаване на административния акт след влизане в сила на решението на Комисията за защита на конкуренцията.

**Чл. 6.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) При изпълнение на регулаторните си правомощия комисията се съобразява с принципите по Закона за енергетиката и Закона за енергията от възобновяеми източници.

**Чл. 7.** (1) Комисията може да проверява заявените данни и факти служебно.  
(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) При разглеждане на преписките комисията може да изисква становища от лицата по чл. 19 от Закона за енергетиката.  
(3) Комисията пристъпва към решаване на образувана преписка, когато счете, че всички факти и обстоятелства от значение за случая са изяснени и след като обсъди обясненията и възраженията на заинтересованите граждани и организации, ако такива са дадени, съответно направени.  
(4) Комисията взема решение по образувана преписка по заявление/жалба в закрито заседание  
(5) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Решенията на комисията се обявяват на заявителите/жалбоподателите по реда, определен в Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация.  
(6) Непроизнасянето на комисията с решение в предвидените срокове се счита за мълчалив отказ.

**Чл. 8.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията по своя инициатива открива производство в следните случаи, определени в Закона за енергетиката:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., доп., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) изменение и/или допълнение на издадена лицензия в случаите по чл. 51, ал. 2 и чл. 51а, ал. 1 от Закона за енергетиката;
2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) провеждане на конкурс по чл. 43, ал. 9 и чл. 46, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката за определяне на титуляр на лицензия;
3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) сертифициране на оператор на преносна мрежа по чл. 81а, 81л и 81о от Закона за енергетиката;
4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) прекратяване на лицензия в случаите по чл. 55, ал. 2 от Закона за енергетиката за цялата или за част от територията по нея, както и в случаите по чл. 55, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката; в случаите на влизане в сила на решение на съда за обявяване на лицензиант в несъстоятелност или на решение за прекратяване на дейността поради обявяването на лицензиант в ликвидация лицензията се прекратява от датата на влизане в сила на съответното решение на съда;
5. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) назначаване на особен управител съгласно чл. 56, ал. 4 от Закона за енергетиката;
6. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) отнемане на лицензия в случаите по чл. 59, ал. 1, 2 или 3 от Закона за енергетиката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията открива производство и в случай на направено мотивирано искане на Европейската комисия по чл. 81а, ал. 2 от Закона за енергетиката.

(3) Производството по ал. 1 или 2 се открива с решение на комисията.

(4) Копие от решението с мотивите към него се изпраща на заинтересованото лице, което има право в 14-дневен срок от получаването да даде писмено становище и да представи доказателства.

## **Глава трета**

# **ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИИ**

## **Раздел I**

### **Общи положения**

**Чл. 9.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията издава следните лицензии за извършване на дейностите, определени в Закона за енергетиката:

1. производство на електрическа енергия;
2. производство на топлинна енергия;
3. производство на електрическа и топлинна енергия;
4. пренос на електрическа енергия;
5. пренос на топлинна енергия;
6. пренос на природен газ;
7. разпределение на електрическа енергия;
- 7а. (нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) разпределение на електрическа енергия в затворена електроразпределителна мрежа;
8. разпределение на природен газ;
- 8а. (нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) разпределение на природен газ в затворена газоразпределителна мрежа;

9. съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или втечняване на природен газ или внасяне, разтоварване и регазификация на втечнен природен газ в съоръжение за втечнен природен газ;
10. търговия с електрическа енергия;
- 10а. (нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) търговия с природен газ;
11. организиране на борсов пазар на електрическа енергия;
- 11а. (нова – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) организиране на борсов пазар на природен газ;
12. обществена доставка на електрическа енергия;
13. обществена доставка на природен газ;
14. снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители;
15. снабдяване с природен газ от крайни снабдители;
16. разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт;
17. доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция.
- (2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Когато лицето, което кандидатства за издаването на лицензия за някоя от дейностите по ал. 1, т. 1, 3, 4, 7, 7а, 10, 11, 12, 14, 16 и 17 или притежава такава лицензия и отговаря на изискванията за координатор на балансираща група, съответната лицензия съдържа правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на балансираща група.
- (3) Лицензиите по ал. 1 се издават за срок до 35 години. Комисията определя срока на съответната лицензия в зависимост от времевия ресурс на активите, с които се осъществява дейността по лицензията, и от финансовото състояние на заявителя. Комисията не може да определи по-дълъг срок на лицензия от срока, поискан от заявителя.
- (4) Лицензията се издава с решение на комисията и съставлява неразделна част от това решение.
- (5) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., отм., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.).

**Чл. 10.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Лицензия за дейностите в енергетиката, посочени в чл. 9, ал. 1, се издава на лице, регистрирано по Търговския закон, или на лице с регистрация, еквивалентна на тази по законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, което е подало заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия по чл. 40 от Закона за енергетиката или което е спечелило конкурс, в случаите по чл. 43, ал. 9 и чл. 46, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Когато съгласно чл. 43 от Закона за енергетиката може да бъде издадена само една лицензия на територията на страната или за една обособена територия, нова лицензия се издава на лицето, подало заявление за издаване:

1. в случай че съществуващата лицензия е прекратена и комисията е дала разрешение за прехвърляне предприятието на лицензианта по прекратената лицензия на същото лице, което е подало заявлението;
2. в случай на прекратяване на съществуващата лицензия за част от територията по нея, ако тази част отговаря на изискванията на Закона за енергетиката и комисията е дала разрешение за прехвърляне на имуществото, с което е осъществявана дейността на отделената територия на същото лице;
3. в случай на изменение на съществуваща лицензия, като от нейната територия е изключена територията на индустриалния парк, съответно на географски обособен промишлен обект, когато това лице е подало заявление за издаване на лицензия за разпределение на електрическа енергия в затворена електроразпределителна мрежа, съответно за

разпределение на природен газ в затворена газоразпределителна мрежа, и отговаря на условията за осъществяване на дейността.

(3) Лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 17 се издава на:

1. лицензианта за дейността обществена доставка на електрическа енергия - за клиентите, присъединени към електропреносната мрежа;
2. (доп. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) лицензиантите за дейността снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител - за клиентите, присъединени към съответната разпределителна мрежа, за територията на действащите лицензии за снабдяване от краен снабдител, както и за клиентите, присъединени към съответната затворена електроразпределителна мрежа, за територията на лицензия за разпределение на електрическа енергия в затворена електроразпределителна мрежа, която територия е изключена от територията на този краен снабдител.

(4) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а, съответно по чл. 9, ал. 1, т. 8а, се издава за територията на индустриален парк или на географски обособен промишлен обект, когато дейностите или производственият процес на ползвателите на тази мрежа са интегрирани поради определени технически причини или по причини, свързани с безопасността, или когато разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия.

**Чл. 11.** (1) Заявлението за издаване на лицензия съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) фирма, единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, и трите имена на лицето/лицата, което/които го представлява/представяват, съответно – регистрационни данни в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;
2. вида на исканата лицензия;
3. описание на енергийния обект (обекти), чрез които ще се осъществява лицензионната дейност, ако се иска лицензия за дейност по чл. 9, ал. 1, т. 1 - 9 и 16;
4. предложение и обосновка за срока, за който се иска лицензията;
5. (отм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.);
6. подписа на лицето/лицата, което/които представлява/представяват заявителя.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г., доп., бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) документ за актуално състояние, издаден от компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която заявителят е регистриран, в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз, който да съдържа данни за лицето, включително за органите на управление и начина на представляване;
2. декларации за това, че:
  - а) управителите и членовете на управителните органи на заявителя, а в случай че членове са юридически лица - техните представители в съответния управителен орган, не са лишени от правото да упражняват търговска дейност;
  - б) управителите и членовете на управителните органи на заявителя, а в случай че членове са юридически лица - техните представители в съответния управителен орган, не са осъдени с влязла в сила присъда за престъпление против собствеността или против стопанството, освен ако са реабилитирани;
  - в) (доп. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) заявителят не е в производство по несъстоятелност, не е обявен в несъстоятелност и не е в ликвидация в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;

- г) (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) на заявителя не е отнемана лицензията за същата дейност или срокът по чл. 59, ал. 4 от Закона за енергетиката е изтекъл;
- д) са изтекли повече от 3 месеца от влизането в сила на акта за отказа да се издаде лицензия за същата дейност, ако е издаван такъв отказ;
3. (доп. - ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 1.05.2023 г.) бизнес план, изготвен в съответствие с чл. 13, ако такъв се изисква за съответната дейност;
4. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) годишни финансови отчети на заявителя за последните 3 години, както и одиторския доклад, ако годишният финансов отчет на заявителя подлежи на независим финансов одит, в случай че не са публикувани в търговския регистър към Агенцията по вписванията; ако юридическото лице е новоучредено, се прилагат доказателства за паричен ресурс;
5. данни за източниците за финансиране на дейността и доказателства за наличието на тези източници;
6. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) доказателства, че лицето, за което това се изисква, отговаря на условията, определени в правилата по чл. 24, ал. 3 и чл. 173, ал. 1 от Закона за енергетиката, за финансово гарантиране на сключваните от него сделки с електрическа енергия или природен газ;
7. данни за процентното участие на съдружниците или акционерите на заявителя и съответните копия от документи (дружествен договор, съдебни решения или книга на препис от книгата на акционерите и др.), доказващи тези данни;
8. (отм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.);
9. данни за управленската и организационната структура на заявителя, за образованието и квалификацията на ръководния персонал на заявителя и данни за числеността и квалификацията на персонала, зает в упражняване на дейността, подлежаща на лицензиране;
10. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., доп., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) правила за работа с потребители на енергийни услуги, ако такива се изискват за съответната дейност;
11. документ за внесена такса за разглеждане на заявлението.
- (3) (Доп. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Декларациите по ал. 2, т. 2, букви "в", "г" и "д" се подават от лицето/лицата, представляващи заявителя. Декларации по ал. 2, т. 2, букви "а" и "б" се подават от всеки член на управителния орган на заявителя. Когато заявлението се подава в електронна форма, заявителят представя декларация, че приложените към заявлението декларации по ал. 2, т. 2, букви "а" и "б" са предоставени от деклараторите.
- (4) Към заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 1 - 9 освен документите, изброени в ал. 2, се прилагат и:
1. разрешение за ползване на енергийния обект и прилежащата инфраструктура, чрез които ще се осъществява лицензионната дейност, издадено съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ), ако тези обекти са новопостроени; не се изисква разрешение, ако чрез тези обекти се е извършвала дейност по издадена от комисията лицензия от заявителя или от трето лице;
  2. данни за техническото състояние на енергийния обект и за техническите и експлоатационните му характеристики и на обслужващата го инфраструктура и списък на основните и спомагателните съоръжения на енергийния обект;
  3. писмени доказателства, че са спазени:
    - а) нормативните изисквания за безопасни и здравословни условия на труд относно техническа безопасност на машините, съоръженията и работното оборудване, стойностите на параметрите на работната среда, мерките за предотвратяване, намаляване или ограничаване на рисковете за безопасността и здравето при работа, осигуреност на персонала с лични предпазни средства и специално работно облекло, извършена оценка на риска на работните места, осигурено обслужване на работещите от служба по трудова медицина;

- б) нормативните изисквания за техническата експлоатация на централи, мрежи, съоръжения и инсталации;
- в) нормативните изисквания за опазване на околната среда, решения, разрешения и/или разрешителни по околна среда;
4. документи, доказващи правото на собственост, съответно ограниченото вещно право на ползване върху обекта (обектите), чрез които ще се осъществява лицензионната дейност, със скици и карти на съответните територии и мрежи;
5. (изм. и доп. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) описание на територията, на която са разположени съответните разпределителни или затворени разпределителни мрежи, и данни за броя на присъединените клиенти или брой на потенциални клиенти, ако се иска издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 5, 7, 7а, 8 и 8а;
6. описание на територията, за която се иска лицензия за пренос на топлинна енергия, и заверени копия от действащите устройствени планове на населеното място;
7. становище за пожарна и аварийна безопасност на обекта, издадено от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи.
- (5) Към заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 5, 7, 8, 14, 15 и 17 освен документите, изброени в ал. 2, се прилагат и:
- данни за притежаваните материални ресурси, включително данни за изградени информационни мрежи и софтуер за извършване на дейността;
  - (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) правила за работа с потребителите на енергийни услуги като част от общите условия на договорите, ако Закона за енергетиката или Закона за енергията от възобновяеми източници изисква лицензиантът да изготви такива, или като приложение към договорите;
  - (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) проект на общи условия на договорите, ако Закона за енергетиката или Закона за енергията от възобновяеми източници изисква лицензиантът да изготви такива.
- (6) Към заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 10 и 11 освен документите, изброени в ал. 2, се прилагат и:
- данни и доказателства за притежаваните материални ресурси, включително данни и доказателства за изградената информационна мрежа и софтуер за извършване на дейността;
  - доказателства за наличие на техническа осигуреност за сключване на сделки с електрическа енергия в съответствие с Правилата за търговия с електрическа енергия;
  - (отм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.);
  - (изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г., бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) доказателства, че лицето отговаря на условията за финансово гарантиране на сключваните от него сделки с електрическа енергия, определени в правилата по чл. 24, ал. 3 и чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката.
- (7) (Нова – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г., доп., бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Към заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 10а и т. 11а освен документите, изброени в ал. 2, се прилагат и:
- данни и доказателства за притежаваните материални ресурси, включително данни и доказателства за изградената информационна мрежа и софтуер за извършване на дейността;
  - доказателства за наличие на техническа осигуреност за сключване на сделки с природен газ;
  - (отм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.).
- (8) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 1.05.2023 г.) Към заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 10 и 10а освен документите, изброени в ал. 2, 6 и 7, се прилагат и:
- прогнозни счетоводни баланси, отчети за приходите и разходите и отчети за паричните потоци за период от 3 години по години;
  - прогнозни цени и количества за покупка/продажба на електрическа енергия или природен газ за период от 3 години по години.

**Чл. 11а.** (Нов – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) (1) Заявлението за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а и 8а съдържа данните и документите по чл. 11, ал. 1 – 4.

(2) Към заявлението по ал. 1, в случай че е за територия на индустриален парк, ако не са публикувани в регистъра по чл. 21 от Закона за индустриалните паркове, се прилагат и:

1. описание на територията на индустриалния парк;
2. данни за местонахождението и за площта на индустриалния парк;
3. идентификатори на поземлените имоти на територията на индустриалния парк по кадастралната карта и кадастралните регистри;
4. данни за изградената на територията на индустриалния парк техническа инфраструктура за разпределение на електрическа енергия или природен газ, включително относно въвеждането ѝ в експлоатация; изисква се за случаите по § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за индустриалните паркове;

5. (изм. – ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) обосноваване, че дейностите или производственият процес на ползвателите на мрежата на територията на индустриалния парк са интегрирани поради определени технически причини или по причини, свързани с безопасността, или когато разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия, като:

а) интегрираност поради определени технически причини е налице, когато дейностите или производствените процеси на ползвателите на мрежата образуват верига на добавената стойност и отделните ползватели са един спрямо друг в отношения на доставчик/междинен доставчик/поддоставчик и междинен купувач/прекупвач/клиент;

б) интегрираност на дейностите или производствения процес по отношение на безопасността е налице, когато ползвателите на мрежата имат сходни технически изисквания към качеството на мрежата, които не могат да бъдат удовлетворени от основните мрежи – възможност за аварийно захранване/автономна работа в островен режим, способност за черен старт, специални изисквания за защита от пренапрежение или за поддържане на честотата или такива, надвишаващи стандарта (n-1) за сигурност на снабдяването или общ контролен/диспечерски център, налягане, дебит и качество на природния газ и др.;

в) разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия, когато разпределената електрическа енергия или природен газ за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия е над 30% от общото количество разпределена електрическа енергия или природен газ в съответната мрежа;

6. данни за собственика на индустриалния парк;

7. данни за оператора на индустриалния парк;

8. договор за възлагане на дейностите по експлоатация на индустриалния парк или концесионен договор – в случай че функциите на оператор на индустриалния парк не се изпълняват от неговия собственик;

9. доказателства за учредени в полза на оператора на индустриалния парк вещни права върху елементите на вътрешната техническа инфраструктура за разпределение на електрическа енергия или природен газ – в случай че функциите на оператор на индустриалния парк не се изпълняват от неговия собственик;

10. предварителен договор за присъединяване на затворената електроразпределителна към електропреносната мрежа или към електроразпределителна мрежа; становище за присъединяване на затворената газоразпределителна към газопреносната мрежа или към газоразпределителна мрежа – в случай че няма друг източник на природен газ; предварителен договор или становище не се изискват за случаите по § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за индустриалните паркове;

11. проект на общи условия на договорите, както и проект на правила за работа с потребителите на енергийни услуги като част от общите условия на договорите;
12. (нова – ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) доказателства, че чрез затворената разпределителна мрежа не се извършва разпределение на електрическа енергия или природен газ за снабдяване на битови клиенти освен при несистемно ползване на мрежата от малък брой битови клиенти, които работят по трудово или друго правоотношение за ползвател на мрежата и се намират на територията на мрежата.
- (3) Към заявлението по ал. 1, в случай че е за територия на географски обособен промишлен обект, се прилагат и:
1. устройствен план или схема за пространствено развитие, с които територията на географски обособения промишлен обект е определена за промишлена или индустриална зона;
  2. документи, установяващи, че географски обособеният промишлен обект е въведен в експлоатация към 31.12.1999 г.;
  3. описание на територията на географски обособения промишлен обект;
  4. данни за местонахождението и за площта на географски обособения промишлен обект;
  5. идентификатори на поземлените имоти на територията на географски обособения промишлен обект по кадастралната карта и кадастралните регистри;
  6. данни за изградената на територията на географски обособения промишлен обект техническа инфраструктура за разпределение на електрическа енергия или природен газ, включително относно въвеждането ѝ в експлоатация;
  7. (изм. – ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) обосноваване, че дейностите или производственият процес на ползвателите на мрежата на територията на географски обособения промишлен обект са интегрирани поради определени технически причини или по причини, свързани с безопасността, или когато разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия, като:
    - а) интегрираност поради определени технически причини е налице, когато дейностите или производствените процеси на ползвателите на мрежата образуват верига на добавената стойност и отделните ползватели са един спрямо друг в отношения на доставчик/междинен доставчик/поддоставчик и междинен купувач/прекупвач/клиент;
    - б) интегрираност на дейностите или производствения процес по отношение на безопасността е налице, когато ползвателите на мрежата имат сходни технически изисквания към качеството на мрежата, които не могат да бъдат удовлетворени от основните мрежи – възможност за аварийно захранване/автономна работа в островен режим, способност за черен старт, специални изисквания за защита от пренапрежение или за поддържане на честотата или такива, надвишаващи стандарта (n-1) за сигурност на снабдяването или общ контролен/диспечерски център, налягане, дебит и качество на природния газ и др.;
    - в) разпределението на електрическа енергия или природен газ се осъществява основно за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия, когато разпределената електрическа енергия или природен газ за собственика, оператора на мрежата или за свързани с тях предприятия е над 30% от общото количество разпределена електрическа енергия или природен газ в съответната мрежа;
  8. данни за собственика на географски обособения промишлен обект;
  9. доказателства за учредени в полза на заявителя вещни права върху елементите на вътрешната техническа инфраструктура за разпределение на електрическа енергия или природен газ;
  10. проект на общи условия на договорите, както и проект на правила за работа с потребителите на енергийни услуги като част от общите условия на договорите;
  11. (нова – ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) доказателства, че чрез затворената разпределителна мрежа не се извършва разпределение на електрическа енергия или природен

газ за снабдяване на битови клиенти, освен при несистемно ползване на мрежата от малък брой битови клиенти, които работят по трудово или друго правоотношение за ползвател на мрежата и се намират на територията на мрежата.

(4) В случай че заявителят не представи данни по ал. 2, т. 5 и/или индустриалният парк не е вписан в регистъра по чл. 21, ал. 1 от Закона за индустриалните паркове, съответно не представи някои от данните и документите по ал. 3, т. 1, 2 и 7, както и в случай че представените данни и документи не доказват предпоставките по чл. 43, ал. 13 от Закона за енергетиката и/или изпълнението на условията по § 1, т. 26б от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, съответно § 1, т. 11б от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, комисията отказва да издаде лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а или по чл. 9, ал. 1, т. 8а и не открива производство за изменение на издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия, съответно за разпределение на природен газ.

(5) Извън случаите по ал. 4 комисията с решението, с което насрочва открито заседание за разглеждане на заявлението, открива и производство за изменение на издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия, съответно за разпределение на природен газ, на чиято територия е обособената територия, за която е подадено заявлението за издаване на лицензия.

(6) За откритото производство по ал. 5 комисията уведомява писмено лицензианта, в обхвата на чиято лицензия е обособената територия, за която е подадено заявлението за издаване на лицензия.

(7) Комисията постановява решение, с което:

1. издава лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а или по чл. 9, ал. 1, т. 8а и изменя съответната издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия или за разпределение на природен газ, като от нейната територия изключва територията на индустриалния парк или територията на географски обособения промишлен обект;

2. отказва да издаде лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а или по чл. 9, ал. 1, т. 8а и прекратява производството за изменение на издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия, съответно за разпределение на природен газ, на чиято територия е обособената територия, за която е подадено заявлението за издаване на лицензия.

**Чл. 12.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., доп., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Когато със заявлението за издаване или допълване на издадена лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 1, 3, 4, 7, 7а, 10, 11, 12, 14, 16 и 17 е поискано и определяне на координатор на балансираща група, към заявлението се прилагат доказателства, че лицето отговаря на изискванията за координатор на балансираща група, както и проект на договор за участие в балансираща група за поемане на отговорност за балансиране на обекти на търговски участници, различни от обектите на заявителя, когато такъв договор се изисква по правилата по чл. 91, ал. 2 от Закона за енергетиката.

(2) Проектът на договор по ал. 1 включва:

1. задълженията на координатора и членовете в балансиращата група;
2. изисквания за подаване на прогнозни графици от членовете на балансиращата група;
3. срокове за извършване на физически и финансов сетълмент в рамките на балансиращата група;
4. предоставяне на информация на членовете на балансиращата група за участието им в общия небаланс, включително данни от средствата за търговско измерване, фактуриране, оспорване и изплащане на задължения на членовете на балансиращата група;
5. условия, ред и срокове за смяна на координатор на балансираща група;
6. принципи за разпределение на общия небаланс между отделните членове на балансиращата група в съответствие с Правилата за търговия с електрическа енергия;
7. процедурите за работа на координатора на балансиращата група с членовете на балансиращата група, реда и сроковете за получаване, разглеждане, проверка и отговор на подадени от членовете на балансиращата група жалби.

(3) Когато заявителят е част от вертикално интегрирано предприятие и иска издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7 и 8, към заявлението за издаване на лицензия се прилага и програма с мерките за гарантиране независимостта на дейността на заявителя от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие.

(4) Когато заявителят не представи програмата по ал. 3, заявлението за издаване на лицензия не се разглежда.

(5) Програмата по ал. 3 задължително съдържа:

1. мерки, гарантиращи независимост при вземането на решения на лицата, отговорни за управлението на дейността по лицензията, както и по отношение на решенията, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата;
2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) задължителни правила за поведение за оперативния персонал, гарантиращи равнопоставеност и недопускане на дискриминационно поведение при изпълнение на задълженията по Закона за енергетиката;
3. условията и реда за обучение на оперативния персонал за изпълнение на програмата;
4. подробно регламентиране на поверителната информация и начина, по който тя следва да се третира;
5. условията и реда за достъп на оперативния персонал до търговска поверителна информация, осигуряващи сигурността на информацията;
6. процедура за достъп на оперативния персонал до съответните помещения и системите за запис, обработка и съхранение на поверителна информация, гарантираща недопускането до тези системи на други лица освен пряко ангажираните с осъществяването на съответната дейност;
7. процедура за контрол на изпълнението на програмата, включваща и правата, и задълженията на лицата, които ще осъществяват контрола.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) При разглеждане на програмата по ал. 3 комисията може да изисква от заявителя допълнителна информация и да дава задължителни указания за изменение и допълнение в определен срок на програмата с оглед привеждането ѝ в съответствие с изискванията и целта на Закона за енергетиката.

(7) Когато заявителят не отстрани нередовностите в програмата в срока по чл. 4, ал. 2 или не изпълни указанията на комисията по ал. 6, заявлението за издаване на лицензия не се разглежда.

**Чл. 13.** (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Бизнес планът за лицензионните дейности без тези по чл. 9, ал. 1, т. 10, 10а, 11 и 11а се съставя за срок до 5 години и съдържа:

1. инвестиционна програма;
2. производствена програма;
3. ремонтна програма;
4. (отм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.);
5. прогнозна структура и обем на разходите по години в съответствие с класификацията на разходите съгласно указанията на комисията за формата и съдържанието на информацията, необходима за целите на ценообразуването по наредбите за регулиране на цените на електрическата и топлинната енергия и на природния газ;
6. прогнозни годишни финансови отчети.

(2) Операторите на преносната и разпределителните електрически мрежи изготвят инвестиционните и ремонтните програми за всяка година от бизнес плана и предвиждат в тях средства, включително за:

1. развитие на мрежите, свързани с присъединяването, преноса и разпределението на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, във връзка с изпълнение на целите и мерките, заложи в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници;

2. изграждане на необходимите междусистемни връзки за целите на реализация на съвместни проекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници между Република България и държави - членки на Европейския съюз, или между Република България и трети държави.

(3) В бизнес плановете на лицензиантите, чиито цени се регулират по метода "горна граница на цените" или "горна граница на приходите" за всяка година от регулаторния период, се посочват:

1. прогнозната структура на капитала;
2. размерите, начинът на финансиране и сроковете на всички планирани инвестиции с обосновка на необходимостта от извършването на всяка от тях, както и срокът на въвеждането им в експлоатация и ефектът от извършените инвестиции като натурални измерителни стойности;
3. прогноза за цените на енергията и/или на предоставяните услуги през периода на бизнес плана за всеки ценови период;
4. предложения за равномерно изменение на цените при значително изменение на ценообразуващите елементи;
5. определяне на области за повишаване на ефективността.

(4) (Нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., изм., бр. 18 от 2023 г., в сила от 1.05.2023 г.) Бизнес планът за лицензионните дейности по чл. 9, ал. 1, т. 11 и 11а се съставя за срок до 5 години и съдържа:

1. прогнозни счетоводни баланси, отчети за приходите и разходите и отчети за паричните потоци за периода на бизнес плана по години;
2. прогнозни цени и количества за покупка/продажба на електрическа енергия или природен газ за периода на бизнес плана по години.

(5) (Нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., изм., бр. 18 от 2023 г., в сила от 1.05.2023 г.) За лицензионните дейности по чл. 9, ал. 1, т. 10 и 10а комисията не одобрява бизнес план.

(6) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Бизнес планът за лицензионните дейности по чл. 9, ал. 1, т. 7а и 8а се съставя за срок до 5 години и съдържа:

1. прогнозни счетоводни баланси, отчети за приходите и разходите и отчети за паричните потоци за периода на бизнес плана по години;
2. инвестиционна и ремонтна програма.

(7) (Предидшна ал. 4 – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., предидшна ал. 6, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Първият бизнес план и първите правила за работа с потребителите на енергийни услуги се одобряват от комисията с издаването на лицензията.

(8) (Предидшна ал. 5 – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., предидшна ал. 7, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Всеки следващ бизнес план лицензиантите представят за одобряване от комисията със заявление не по-късно от 3 месеца преди изтичането на срока на предходния бизнес план.

(9) (Предидшна ал. 6 – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., предидшна ал. 8, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Актуализирането на бизнес плана в рамките на срока на действие на одобрения бизнес план се извършва с решение на комисията по заявление на лицензианта.

**Чл. 14.** Правилата за работа с потребители на енергийни услуги задължително уреждат реда и сроковете за получаване, разглеждане, проверка и отговор на подадените жалби, сигнали и предложения, формата на данните за потреблението и процедурата, по която доставчиците и потребителите на енергийни услуги получават достъп до тях, както и специални процедури за предоставяне на уязвими клиенти на информация, свързана с потреблението, и за преустановяване снабдяването на уязвими клиенти.

**Чл. 15.** (1) Когато заявителят иска издаване на лицензия, при която се сключват сделки при регулирани цени, към заявлението за издаване на лицензия се представя и

заявление за утвърждаване на цените, изготвено съгласно изискванията на съответната наредба за регулирането на цените.

(2) Заявлението за издаване на лицензия не се разглежда, ако заявителят не представи заявлението по ал. 1, придружено с всички необходими документи.

(3) Комисията се произнася с отделно решение по всяко от подадените заявления по ал. 1. При обявяване на решението за издаване на лицензия комисията обявява и решението за утвърждаване на цените.

(4) Обжалването на решението за утвърждаване или определяне на цените на електрическата и/или топлинната енергия или на природния газ не спира изпълнението на решението за издаване на лицензия.

**Чл. 16.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Комисията преценява наличието на технически, материални и човешки ресурси на заявителя съобразно спецификите на съответната дейност.

(2) Комисията преценява наличието на финансови възможности на заявителя съобразно способността му да осигури необходимите средства и обезпечения за осъществяване на дейността.

**Чл. 17.** (1) Когато заявителят е подал общо заявление за издаване на повече от една лицензия за извършване на различни лицензионни дейности, всяко искане се разглежда самостоятелно по отношение на условията за издаване на съответната лицензия.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията издава отделни лицензии за всяка лицензионна дейност, ако заявителят отговаря на условията за издаване на съответната лицензия и не са налице ограниченията на чл. 44 от Закона за енергетиката.

(3) Комисията издава отделни лицензии за разпределение или снабдяване с електрическа енергия или природен газ за всяка обособена територия.

(4) Когато заявителят е подал заявление за издаване на лицензия за производство на електрическа или топлинна енергия или за съхраняване на природен газ чрез няколко независими един от друг енергийни обекта, комисията издава една лицензия.

(5) В случаите по ал. 4, ако заявителят подаде второ заявление, преди комисията да се е произнесла в законовия срок по първото заявление, двете заявления се обединяват в обща преписка и срокът за произнасяне на комисията тече от датата на подаване на второто заявление. Ако срокът за произнасяне по първото заявление е изтекъл преди подаване на второто заявление, комисията разглежда второто заявление по общия ред.

## **Раздел II**

### **Издаване на лицензии без провеждане на конкурс преди изграждане на енергийните обекти**

**Чл. 18.** (1) (Доп. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Лицензия за дейностите по чл. 9, ал. 1, с изключение на дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 7а и 8а за територията на индустриални зони и технологични паркове, които са създадени до 16.03.2021 г. и вписани в регистъра по чл. 21, ал. 1 от Закона за индустриалните паркове и за територията на географски обособен промишлен обект, може да се издаде преди изграждане на енергийния обект, чрез който ще се извършва съответната дейност, по заявление съгласно чл. 11, ал. 1.

(2) Срокът на строителството на енергийния обект, чрез който ще се осъществява лицензионната дейност, не се включва в срока на лицензията.

(3) Към заявлението се прилагат документите по чл. 11, ал. 2, както и:

1. данни за източниците за финансиране за изграждане на енергийния обект и доказателства за наличието на тези източници; за наличието на привлечени средства се представя

- документ, който гарантира финансирането; за използване на собствени средства за финансиране на проекта се представя решение на управителния орган;
2. (изм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) идеен проект и/или технически проект, и/или работен проект за изграждане на енергийния обект, изготвен или одобрен съгласно Закона за устройство на територията, в електронен формат; при необходимост комисията може да изиска документа и на хартиен носител;
3. инвестиционен анализ и финансов модел, съдържащи прогнозните цени на енергията и/или на услугата;
4. подробен график със срокове на строителството на енергийния обект, обвързан с инвестициите по години;
5. предложение и обосновка на срок за осъществяване на дейността;
6. (доп. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) предварителен договор с преносното или разпределителното предприятие за присъединяване към мрежата, освен в случай, че няма друг източник на природен газ;
7. бизнес план, в който да са посочени без ограничение: броят години, за които е съставен, като годината на издаване на лицензията да е посочена като нулева; планирани инвестиции, направени инвестиции до представяне на бизнес плана; прогнозни: структура на капитала, приходи и разходи, производствени и ремонтни програми и свързаните с тях разходи, възвръщаемост на капитала, годишни парични потоци, продажби, цени;
8. оценка на наличния и прогнозния потенциал на ресурса, влезли в сила административни актове по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), Закона за защитените територии (ЗЗТ), Закона за водите (ЗВ), Закона за възобновяемите и алтернативните източници и биогоривата (ЗВАИБ), когато такива се изискват за дейността - предмет на лицензията;
9. описание на територията, на която се иска лицензия за пренос на топлинна енергия, и заверени копия от утвърдените устройствени схеми и планове на населеното място;
10. описание на територията, на която се иска лицензия за пренос през преносна или газоразпределителна мрежа, и заверени копия от утвърдените устройствени схеми и планове на населеното място.

**Чл. 19.** (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г., отм., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.).

**Чл. 20.** (1) Комисията издава лицензия по този раздел, ако лицето, което е подало заявлението, има финансови възможности за изграждане на енергийния обект и отговаря на условията за издаване на съответната лицензия.

(2) В лицензията по ал. 1 комисията определя условията за изграждане на енергийния обект и срок за започване на лицензионната дейност.

**Чл. 21.** (1) Преди започване на осъществяването на лицензионната дейност чрез енергийния обект, за който е издадена лицензия по чл. 20, лицензиантът е длъжен да представи пред комисията:

1. документ за въвеждане на строежа в експлоатация, издаден при условията и по реда на ЗУТ;
2. данни за техническите и експлоатационните характеристики на новоизградения обект и на обслужващата го инфраструктура и списък на основните и спомагателните съоръжения на енергийния обект;
3. документи, доказващи правото на собственост, съответно ограниченото вещно право на ползване върху обекта (обектите), чрез които ще се осъществява лицензионната дейност, заедно със скици и карти на съответните мрежи;
4. доказателства, че са изпълнени изискванията на нормативната уредба по околната среда за разрешаване въвеждането в експлоатация и разрешение за водовземане, когато това се изисква съгласно ЗООС, ЗБР, ЗЗТ и ЗВ;

5. доказателства за назначения персонал и неговата квалификация, данни за управленската и организационната структура на лицензианта и данни за числеността и квалификацията на персонала, зает в упражняване на лицензионната дейност;

6. актуализирани бизнес план и финансов модел.

(2) В едномесечен срок от постъпване на документите по ал. 1 комисията приема решение, с което:

1. разрешава започване осъществяването на лицензионната дейност, или

2. дава задължителни указания и определя срок за отстраняване на констатирани несъответствия с изискванията за осъществяване на лицензионната дейност, или

3. отнема издадената лицензия, ако указанията по т. 2 не са изпълнени в определения срок.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) При приемане на решението по ал. 2 комисията преценява дали са налице условията по чл. 40, ал. 1, т. 1 - 3 от Закона за енергетиката.

(4) Комисията уведомява писмено лицензианта за решението си по ал. 2 в 3-дневен срок от приемането му.

**Чл. 22.** (1) По искане на лицензианта процедурата по чл. 21, ал. 1 може да се извърши след подписване на констативен акт за установяване на годността за приемане на строежа образец 15 съгласно Наредба № 3 от 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството (ДВ, бр. 72 от 2003 г.). В този случай лицензиантът представя документите по чл. 21, ал. 1, т. 2 - 6 и констативния акт.

(2) В едномесечен срок от постъпване на документите по ал. 1 комисията взема решение, с което:

1. разрешава започване осъществяването на лицензионната дейност под условие - след получаване на документ за въвеждане на строежа в експлоатация, издаден при условията и по реда на ЗУТ, или

2. дава задължителни указания и определя срок за отстраняване на констатирани несъответствия с изискванията за осъществяване на лицензионната дейност;

3. отнема издадената лицензия, ако указанията по т. 2 не са изпълнени в определения срок.

**Чл. 23.** При процедурите по чл. 21 и 22 се прилага и чл. 15.

## **Раздел III**

### **Издаване на лицензии без провеждане на конкурс**

**Чл. 24.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Лицензии за дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 8 и/или 15 се издават без конкурс по чл. 43, ал. 8 и 10 от Закона за енергетиката за територии, които са извън определените в описа по чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката.

(2) Заявлението за издаване на лицензия по ал. 1 съдържа:

1. документите и данните по чл. 11 и чл. 18, ал. 3, т. 1 - 4 и 6 - 10;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) доказателства, че предложеният проект за газоснабдяване е съгласуван със съответната община в случаите по чл. 43, ал. 8 от Закона за енергетиката;

3. доказателства за съгласие на съответната община за присъединяване на нейната територия към обособена територия за разпределение на природен газ или към територията на община, за която е издадена лицензия за същата дейност (решение на ОС, съгласуван от общината проект за газоснабдяване и др.);

4. програма за съответствие, когато заявителят е част от вертикално интегрирано предприятие, освен когато към съответната разпределителна мрежа са присъединени по-малко от 100 000 крайни клиенти на природен газ.

(3) При процедурата по този член се прилага и процедурата по чл. 15.

**Чл. 25.** (1) Комисията служебно извършва проверка по подаденото заявление дали са налице основания за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 8 и/или 15 без конкурс, като:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) въз основа на данните в заявлението проверява дали територията е извън определените в описа по чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката, и
2. извършва проверка дали за посочената в заявлението територия е подадено в комисията и друго заявление за издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 8 и/или 15, което отговаря на формалните изисквания на чл. 24, ал. 2.

(2) Когато в хода на производството по разглеждане на заявлението за издаване на лицензия за същата територия бъде подадено и друго заявление, което отговаря на изискванията на чл. 24, ал. 2 и 3, или заявление по чл. 26, комисията спира производството с мотивирано решение. На заявителя се изпраща писмено уведомление за спиране на производството в 3-дневен срок от приемане на решението.

(3) При спиране на процедурата съгласно ал. 2 поради подадено заявление по чл. 26 за изменение на съществуваща лицензия за разпределение на природен газ комисията пристъпва към разглеждане на преписката по чл. 26.

(4) Комисията възобновява спряното производство по заявлението за издаване на лицензия, когато не са налице основанията по чл. 26 за изменение на съществуваща лицензия за разпределение на природен газ и няма подадено друго заявление.

(5) Комисията в закрито заседание взема решение по заявлението за издаване на лицензия без конкурс, с което:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) издава лицензия за дейностите по чл. 9, ал. 1, т. 8 и/или 15, когато заявителят отговаря на условията по Закона за енергетиката и по раздел I от тази глава;
2. отказва да издаде лицензия.

(6) Комисията с решение обявява конкурс за определяне на титуляр на лицензията, когато за същата територия има подадено повече от едно заявление за издаване на лицензия, което отговаря на изискванията на чл. 24, ал. 2 и 3.

**Чл. 26.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Титуляр на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 8 и/или 15 може да подаде заявление за изменение на издадената лицензия чрез присъединяване към територията по лицензията му на територия, която е извън описа по чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Към заявлението се прилага решение на общинския съвет на общината, чиято територия е извън описа по чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката, за даване на съгласие за присъединяване на тази територия към територията по лицензията на заявителя.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията проверява наличието на технически и финансови възможности, материални и човешки ресурси и организационна структура на заявителя за изпълнение на нормативните изисквания за осъществяване на дейността по лицензията по отношение на заявената за присъединяване територия и икономическата целесъобразност на исканото изменение на лицензия, като се съобразява с принципите по чл. 23 от Закона за енергетиката и целите на чл. 2 от Закона за енергетиката.

(4) Съгласието на общината не обвързва комисията.

(5) В този случай комисията издава лицензията без провеждане на конкурс.

(6) Комисията взема решение по заявлението за изменение на лицензия, с което:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) изменя лицензията, като присъединява територията на общината, която е извън определените в чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката, към територията на лицензията за разпределение на природен газ;
2. отказва да измени лицензията.

**Чл. 27.** Доколкото в този раздел не е предвидено друго, съответно се прилагат разпоредбите на глава втора.

## Раздел IV

### Издаване на лицензии при определяне на лицензиант след провеждане на конкурс

**Чл. 28.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Само след провеждане на конкурс за определяне на титуляр на лицензия по чл. 43, ал. 9 и чл. 46 от Закона за енергетиката се издава лицензия за:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) производство на електрическа енергия в случаите на констатирана и обявена по реда на чл. 4, ал. 2, т. 5 от Закона за енергетиката необходимост от нова мощност за производство на електрическа енергия;
  2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) разпределение на природен газ освен в случаите по чл. 43, ал. 8 и 11 от Закона за енергетиката;
  3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) разпределение на природен газ за освободената територия при отнемане на лицензия по чл. 59, ал. 3 от Закона за енергетиката.
- (2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Обособените територии по лицензиите за разпределение на природен газ се определят с описа по чл. 4, ал. 2, т. 6 от Закона за енергетиката и по реда на чл. 43, ал. 9 от Закона за енергетиката.

**Чл. 29.** (1) Описът на необходимите нови мощности за производство на електрическа енергия съдържа следните характеристики за всеки енергиен обект:

1. местоположение;
  2. основни технически и експлоатационни параметри, включително естеството на първичните енергийни източници;
  3. срок за въвеждане в експлоатация с оглед на потребностите от електрическа енергия и общия енергиен баланс.
- (2) Описът на новите обособени територии за разпределение на природен газ и за изменение на съществуващи обособени територии за разпределение на природен газ, за които не е издадена лицензия, съдържа граници на територията.

**Чл. 30.** (1) Комисията изготвя програма за конкурсите, които трябва да бъдат проведени въз основа на описа/описите в тримесечен срок от обнародването на описа в "Държавен вестник".

- (2) Програмата по ал. 1 се обявява на интернет страницата на комисията.
- (3) В съответствие с програмата по ал. 1 комисията с решение определя за всеки обект:
  1. предмета на конкурса;
  2. начина и срока за подготовка на проект на конкурсната документация.

**Чл. 31.** (1) Проектът на конкурсна документация се подготвя от работна група, определена с решение на комисията.

- (2) Членовете на работната група са длъжни да опазват тайната на предоставената им информация с оглед изпълнението на задачата, за което подписват декларация.
- (3) Член на работната група няма право:
  1. да консултира по какъвто и да е начин трети лица по отношение на предмета на конкурса;
  2. да участва в конкурса пряко или чрез свързани лица по смисъла на Търговския закон.

**Чл. 32.** (1) Конкурсната документация се изготвя на български език и трябва да съдържа всички необходими данни, указания и изисквания за подготовка на предложението на кандидатите. Комисията може да реши конкурсната документация да се изготви и на друг език.

- (2) Конкурсната документация задължително включва:
  1. пълно описание на предмета на конкурса;
  2. условията на конкурса - технически, ценови и др.;

3. проект за лицензия;
  4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) проект на договор за изкупуване на електрическа енергия в случая по чл. 46, ал. 1 от Закона за енергетиката, предложен от обществения доставчик, чиито клаузи са одобрени от комисията;
  5. списък на документите, които трябва да представи кандидатът, с оглед оценка на предложението му и доказване на техническите, финансовите, икономическите и организационните му възможности за осъществяване на предложението;
  6. изискванията към кандидатите;
  7. изискванията, на които трябва да отговарят предложението и приложенията към него;
  8. критериите и начините за оценка на предложението.
- (3) Описанието на предмета на конкурса трябва да съдържа данни за изготвяне на предложението на кандидатите - описание на обекта с информация за неговите финансови, икономически, технически, технологични, екологични и други характеристики, както и данни за предвижданията на общите и подробните териториалноустройствени планове за обекта (застроително-регулационния план или строителната площадка), данни за територията на лицензията и др.
- (4) Комисията утвърждава с решение конкурсната документация, ако е изготвена в съответствие с изискванията на наредбата и отговаря на условията по възлагането ѝ.

**Чл. 33.** (1) Решението на комисията за обявяване на конкурса съдържа:

1. предмета на конкурса;
  2. началния и крайния срок за изграждане на енергийния обект, когато предметът на конкурса е определяне на титуляр на лицензия за производство на електрическа енергия, или срокове за изграждане на отделни части от съответната газоразпределителна мрежа;
  3. условията и реда за провеждане на конкурса;
  4. изисквания към кандидатите за лицензия;
  5. вида, размера и начина на плащане на гаранция за участие в конкурса;
  6. място и срок за получаване, цена и начин на плащане на документацията за участие в конкурса;
  7. място и срок за представяне на заявленията за участие;
  8. дата, място и час на отваряне на постъпилите заявления за участие;
  9. срок за оценяване на предложенията.
- (2) В решението комисията може да предвиди и изискване за създаване на юридическо лице, регистрирано по Търговския закон, когато конкурсът е спечелен от чуждестранно лице, което не е регистрирано в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от обединение, което не е юридическо лице. Новосъздаденото юридическо лице е обвързано от заявлението, подадено от чуждестранното лице или обединението.
- (3) С решението по ал. 1 се одобрява образец на декларацията за опазване тайната на сведенията, които се съдържат в конкурсната документация. Решението е неразделна част от конкурсната документация.
- (4) Проектът на решение по ал. 1 се съгласува със съответните общини в случаите, когато територията, която ще бъде обхваната от лицензията за изграждане на нови газоразпределителни мрежи, засяга територията на повече от една община.
- (5) Конкурсът се обявява с решение на комисията, което се обнародва в "Държавен вестник" и се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз.
- (6) Решението на комисията за обявяване на конкурса може да бъде обжалвано само заедно с решението за определяне на спечелилия конкурса кандидат.

**Чл. 34.** (1) Конкурсната документация се получава след заплащане на определената цена по двустранно подписан опис за нейното съдържание и след подписване на декларация за опазване тайната на сведенията, които се съдържат в нея.

- (2) Гаранцията за участие в конкурса се определя в размер на първоначалната лицензионна такса по съответната лицензия, чийто титуляр се определя с обявения конкурс.
- (3) Срокът за представяне на заявленията за участие се определя в зависимост от вида на енергийния обект, чрез който ще се осъществява лицензионната дейност, и не може да бъде по-кратък от 6 месеца от датата на публикуване на решението за обявяване на конкурса.
- (4) Датата на отваряне на заявленията за участие е не по-късно от 30 дни от изтичането на срока за подаване на заявленията за участие.
- (5) Срокът за оценяване на кандидатите е не повече от 3 месеца от датата на отваряне на подадените заявления.

**Чл. 35.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Кандидат за участие в конкурс може да бъде лице, отговарящо на изискванията на чл. 47, ал. 4 от Закона за енергетиката.

**Чл. 36.** (1) Заявлението за участие в конкурса е писмено. Комисията утвърждава образец на заявление за участие в конкурса като част от конкурсната документация.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. предложението на заявителя и приложенията към него в съответствие с конкурсната документация;
  2. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) документ за актуално състояние, издаден от компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която заявителят е регистриран, в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;
  3. (отм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.);
  4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) декларации за липсата на обстоятелствата по чл. 40, ал. 4 от Закона за енергетиката;
  5. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) годишни финансови отчети на заявителя за последните 3 години, както и одиторския доклад, ако годишният финансов отчет на заявителя подлежи на независим финансов одит, в случай че не са публикувани в търговския регистър към Агенцията по вписванията; ако юридическото лице е новоучредено, се прилагат доказателства за паричен ресурс (удостоверение от съответната банка за наличие на банкови сметки и тяхното покритие);
  6. документ за закупени конкурсни книжа и документ за представена гаранция за участие в конкурса;
  7. данни за опита на кандидата в подобни проекти и/или осъществяване на лицензионната дейност;
  8. анализ за значението на проекта за газификация за българския пазар на природен газ;
  9. други документи, посочени в конкурсната документация.
- (3) Когато заявлението за участие в конкурса е подадено от обединение, което не е юридическо лице, към заявлението се прилага и договор за създаване на обединението.

**Чл. 37.** (1) Подаването на заявлението и приложенията към него се извършва в мястото, посочено в конкурсната документация, чрез изпращането му с писмо с обратна разписка или с куриерска услуга.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) Заявления за участие в конкурса се приемат до посочените в решението или в обявлението дата и час. Подадените заявления се регистрират в деловодната система с входящ номер, който се предоставя на подателя.

(3) Заявлението и приложенията към него се подават запечатани в непрозрачен плик при спазване изискванията на конкурсната документация.

(4) При изпращане по пощата важи датата на пощенското клеймо на изпращащата станция.

(5) За подадените заявления се води регистър, в който те се описват по поредността на получаването им и се отбелязват датата и часът на получаването им.

**Чл. 38.** Когато в срока за подаване на заявления за участие в конкурса не постъпи заявление или постъпи само едно заявление, този срок може да се удължи най-много с 60 дни считано от датата на обнародването в "Държавен вестник" и публикуването в "Официален вестник" на Европейския съюз на решението за удължаване на срока. В този случай се променя и датата на провеждане на конкурса.

**Чл. 39.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) След изтичането на срока за подаване на заявленията КЕВР с решение назначава конкурсна комисия в състав от 4 до 8 членове, включително и председател.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Председателят на конкурсната комисия е член на КЕВР.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Членове на конкурсната комисия са служители от администрацията на КЕВР, а в зависимост от предмета на конкурса - и представители на съответните общини, обхванати от територията на лицензията, и представители на заинтересувани ведомства и организации.

(4) В конкурсната комисия се включват правоспособен юрист и икономист, а останалите членове трябва да притежават необходимата професионална квалификация и практически опит в съответствие с предмета на конкурса.

(5) Не може да бъде член на конкурсната комисия лице, което:

1. има материален интерес от изграждането на обекта - предмет на конкурса;

2. е свързано лице по смисъла на Търговския закон с участник в конкурса;

3. е участвало в работната група по подготовка на конкурсната документация.

(6) Членовете на конкурсната комисия са длъжни да опазват тайната на предоставената им във връзка с провеждането на конкурса информация и съдържащата се в предложенията на кандидатите информация, да пазят в тайна обстоятелствата, които са узнали във връзка с работата си в комисията. Членовете на конкурсната комисия нямат право да изнасят материалите във връзка с конкурса извън определеното място за нейните заседания.

(7) Членовете на конкурсната комисия удостоверяват с декларация липсата на обстоятелствата по ал. 5 и подписват декларация за задълженията по ал. 6 при назначаването им.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Възнагражденията на привлечените външни експерти - членове на конкурсната комисия, и всички разходи, свързани с дейността ѝ, са за сметка на КЕВР.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР може да прави промени в състава на конкурсната комисия при смърт, продължително заболяване или друга обективна причина, водеща до невъзможност на неин член да изпълнява задълженията си.

**Чл. 40.** (1) Първото заседание на конкурсната комисия се свиква от председателя ѝ в 3-дневен срок от датата на назначаването ѝ.

(2) Заседанието е редовно, ако присъстват най-малко 2/3 от общия брой на членовете на конкурсната комисия.

(3) На първото си заседание конкурсната комисия:

1. определя правилата за своята работа и мястото за провеждане на заседанията;

2. (изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) може да предложи на КЕВР при необходимост да привлече допълнителни експерти при спазване на изискванията за опазване на служебната тайна и да определи размера на възнагражденията на привлечените експерти.

(4) Конкурсната комисия взема решенията си с мнозинство от 2/3 от общия брой на членовете. Когато неин член е против взетото решение, той подписва протокола с особено мнение и писмено излага мотивите си.

(5) За заседанията на конкурсната комисия се водят протоколи.

**Чл. 41.** (1) Подадените заявления се отварят в деня, определен в решението на комисията за обявяване на конкурса. Конкурсната комисия проверява заявленията от формална страна с оглед спазване на изискванията за участие в конкурса.

(2) За провеждане на заседанието се съставя протокол, който се подписва от всички членове на комисията за провеждане на конкурса. По всяко заявление се изготвя отделно приложение към протокола от заседанието, в който конкурсната комисия се произнася по спазването на определените с конкурсната документация изисквания, на които трябва да отговарят заявленията и приложенията към него.

(3) На заседанието по отваряне на заявленията могат да присъстват упълномощени представители на кандидатите за участие в конкурса. Списъкът на присъстващите представители на кандидата и пълномощните им се прилагат към протокола.

(4) Конкурсната комисия отстранява от участие в конкурса кандидат, чието заявление и приложенията към него не отговарят на изискванията, определени с конкурсната документация.

(5) Конкурсната комисия е длъжна писмено да уведоми кандидата за отстраняването му в 3-дневен срок от деня на провеждане на заседанието.

(6) Отстранен кандидат може да обжалва решението за определяне на спечелилия конкурса кандидат.

**Чл. 42.** (1) След проверката от формална страна конкурсната комисия пристъпва към оценяване на предложенията.

(2) За всяко заседание по оценка се съставя протокол.

(3) Конкурсната комисия има право да отстранява допуснати участници в конкурса, ако при оценката се констатира несъответствие на предложенията им с конкурсните условия. В този случай се прилага чл. 41, ал. 5 и 6.

(4) Конкурсната комисия може да изисква допълнителна информация от кандидатите, като определя срок за представянето ѝ.

(5) Представената допълнителна информация по ал. 4 става неразделна част от предложението на кандидатите по чл. 36, ал. 2, т. 1, но не може да представлява негово изменение или допълнение.

**Чл. 43.** Членовете на Комисията за провеждане на конкурса са длъжни да опазват тайната на съдържащата се в предложенията информация и да не изнасят материалите във връзка с конкурса извън определеното място за нейните заседания.

**Чл. 44.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) След приключване на оценката председателят на конкурсната комисия представя на КЕВР доклад относно резултатите от конкурса и проект на решение в 3-дневен срок от датата на изготвянето му.

(2) В доклада по ал. 1 конкурсната комисия оценява и мотивирано предлага класирането на кандидатите. Към доклада се прилагат особените мнения на членовете на комисията за провеждане на конкурса (ако има такива) и предложенията на всеки от кандидатите в конкурса.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) С доклада си комисията за провеждане на конкурса може да предложи прекратяване на конкурса, ако са налице условията по чл. 50, ал. 1 от Закона за енергетиката.

(4) Съдържанието на доклада на конкурсната комисия с предложенията не се съобщават на кандидатите и не се разгласяват в средствата за масово осведомяване.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР самостоятелно преценява изложените в доклада на конкурсната комисия обстоятелства и факти и направените предложения.

**Чл. 45.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР в 14-дневен срок от получаване на предложението на конкурсната комисия класира кандидатите и с мотивирано решение определя лицето, спечелило конкурса.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) С решението по ал. 1 КЕВР издава съответната лицензия.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР в 3-дневен срок уведомява писмено кандидатите за решението, включително отстранените кандидати.

**Чл. 46.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР прекратява конкурса и обявява нов, когато:

1. се е явил само един кандидат, или

2. предложенията на кандидатите не отговарят на конкурсните условия.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) В случай че при повторно обявяване на конкурса се яви само един кандидат, КЕВР го обявява за спечелил конкурса, ако отговаря на конкурсните условия.

**Чл. 47.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) В решенията, с които се определя спечелилият конкурса или се прекратява конкурсът, КЕВР се произнася и по задържането и освобождаването на гаранциите за участие в конкурса.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР има право да задържи гаранцията за участие, когато кандидат:

1. оттегли предложението си след изтичане на срока за подаване на предложенията;

2. подаде жалба срещу решението за класиране до решаване на спора от съда;

3. оттегли заявлението си, след като е определен за спечелил конкурса.

(3) Гаранциите на некласираните кандидати се освобождават от възложителя в срок 3 работни дни след изтичането на срока за подаване на жалба срещу решението по ал. 1. В същия срок се освобождават гаранциите на всички кандидати при прекратяване на конкурса.

(4) Гаранциите на класираните кандидати се освобождават в срок 3 работни дни след влизането в сила на решението за издаване на лицензия.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) КЕВР освобождава гаранциите, без да дължи лихви за периода, през който средствата законно са престояли като обезпечение по конкурса.

(6) Гаранцията на спечелилия конкурса може да бъде задържана като първоначална лицензионна такса.

**Чл. 48.** След изграждане на енергийния обект се прилага съответно разпоредбата на чл. 21.

## **Раздел V**

### **Съдържание на лицензията**

**Чл. 49.** (1) Лицензията съдържа:

1. наименованието на държавния орган, издаващ лицензията;

2. наименованието и регистрационния номер на акта;

3. правните основания за издаването на акта;

4. наименованието, седалището, адреса на управление и ЕИК на лицензианта;

5. дейността, за която се издава лицензията;

6. срока на лицензията;

7. територията на лицензията - за дейностите, за които това е необходимо;

8. обекта (обектите), чрез който се извършва дейността;

9. разпоредителна част, с която се определят специалните условия за осъществяване на лицензионната дейност, според вида на лицензията и специалните изисквания, в т. ч. за координатор на балансираща група, определени в действащите нормативни, общи и индивидуални административни актове.

(2) Неразделна част от лицензията са следните приложения, които периодично се актуализират:

1. списък и описание на обекта или на обектите, с които се осъществява лицензионната дейност, с техните технически и технологични характеристики;
  2. (доп. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) описание на границите и при необходимост - карта, указваща територията, обхваната от съответната лицензия за пренос или за разпределение на електрическа енергия, топлинна енергия или на природен газ и снабдяването с електрическа енергия и природен газ, както и за разпределение на електрическа енергия или природен газ през затворена електроразпределителна или газоразпределителна мрежа;
  3. бизнес план;
  4. правила за работа с потребителите на енергийни услуги;
  5. решения за утвърждаване или определяне на цени, приложими към дейността по лицензията;
  6. решения за определяне на показателите за качество на енергията и/или услугата и програма за постигане и гарантиране на целевите стойности;
  7. утвърдените общи условия на договори (ако такива се изискват);
  8. програма за съответствие с мерките за гарантиране независимостта на дейността на лицензианта от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие;
  9. график за строителството на енергийния обект, когато лицензията е издадена преди изграждане на енергийния обект;
  10. проект на договор за участие в балансираща група по чл. 12, ал. 2.
- (3) Промяната на наименованието на лицензианта и/или на адреса и седалището на неговото управление, преобразуването на лицензианта от една правна форма в друга, както и актуализирането на приложенията по ал. 2, т. 3 - 10, не се счита за изменение на лицензията.

**Чл. 50.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Общите условия за осъществяване на лицензионната дейност са действащите разпоредби на нормативните актове, както и приетите от комисията индивидуални и общи административни актове, приложими към съответната лицензионна дейност, при съблюдаване на целите и принципите на регулирането по Закона за енергетиката.

**Чл. 51.** Специалните условия по лицензията се определят в зависимост от лицензионната дейност и включват без ограничение:

1. задължение за проучване на енергопотреблението, прогнозиране, планиране и развитие на производствените мощности, съответно на преносните и разпределителните мрежи;
2. задължение за ефективно използване на енергията и енергийните ресурси в съответствие с нормите и стандартите, свързани с енергийната ефективност и опазването на околната среда;
3. задължение за сключване на застраховки - видове, покрити рискове и размер на застрахователното покритие;
4. правила за снабдяване и норми за качество на предоставяната енергия и/или услуги, утвърдени от комисията;
5. изисквания към изграждането на енергийния обект, когато лицензията е издадена преди неговото изграждане;
6. изисквания за извеждане от експлоатация на енергиен обект.

## **Раздел VI**

### **Събиране и предоставяне на информация по Закона за енергетиката**

**(Загл. изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

**Чл. 52.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) За изпълнение на своите функции по Закона за енергетиката комисията изисква от лицензиантите да ѝ предоставят информация или документи, които се отнасят до лицензионната дейност.

(2) Всеки лицензиант е длъжен да предоставя ежегодно на комисията в определените от нея срокове и съобразно указанията ѝ следната информация:

1. годишен доклад за изпълнение на програмите по бизнес плана и за поддържане на безопасността и сигурността на енергийния обект (обекти);
2. информация относно сключените договори;
3. информация за изградените нови енергийни обекти, елементи от преносната или разпределителната мрежа и представяне на документи за разрешаване на ползването им или за въвеждането им в експлоатация;
4. информация относно изпълнението на показателите за качество на енергията, за непрекъснатост на снабдяването и за качество на обслужването;
5. информация относно изпълнението на програмата за съответствие с мерките за гарантиране независимостта на дейността на лицензианта от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие.

(3) При поискване от комисията лицензиантът предоставя следната информация без ограничения:

1. активна енергия и разполагаема мощност, предложена за изкупуване или изкупена от обществения доставчик за определен период;
2. произведеното и/или продаденото количество електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ и заплатените по договорите за продажба суми;
3. дейността по изпълнение на договорите за продажба на електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ;
4. взаимоотношенията с клиентите - качество на услугите, сигурност и надеждност на доставките;
5. публикуването на общите условия и цените;
6. всяка счетоводна документация, която е от значение за регулирането;
7. сключените договори с членовете на балансиращата група.

**Чл. 53.** (1) Преносните оператори представят на комисията незабавно решенията:

1. на общото събрание на акционерите за избор на член/овете на надзорния съвет, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията;
2. на надзорния съвет за избор на член/овете на управителния съвет, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията.

(2) Преносните оператори представят на комисията:

1. решенията на общото събрание на акционерите за предсрочно освобождаване на член/овете на надзорния съвет заедно с мотивите към тях;
2. решенията на надзорния съвет за предсрочно освобождаване на член/овете на управителния съвет заедно с мотивите към тях.

(3) Преносните оператори представят на комисията при поискване в определения от нея срок и съобразно указанията ѝ документи и информация за:

1. предоставените услуги на вертикално интегрирано предприятие;
2. сключени сделки, които могат да наложат преоценка на спазването от него на изискванията за независимост;
3. всички търговски и финансови отношения с вертикално интегрираното предприятие, включително заеми, предоставяни от оператора на вертикално интегрираното предприятие.

**Чл. 54.** (1) При искане за предоставяне на информация или документи комисията уведомява лицензианта писмено, като определя срок за представянето им.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) За непредставяне на исканата информация и документи комисията може да наложи имуществена санкция или глоба съгласно Закона за енергетиката.

**Чл. 55.** (1) Комисията може да задължи лицензианта да събира и съхранява информация и документи във връзка със:

1. показанията на измервателните уреди;
2. изпълнението на показателите за качеството на енергията, за непрекъснатост на снабдяването, за качество на обслужването и платените обезщетения;
3. договорите с клиентите и потребителите на енергийни услуги;
4. жалбите.

(2) Преносните оператори съхраняват подробна документация за търговските и финансовите отношения с вертикално интегрираното предприятие, включително заеми, предоставяни от оператора на вертикално интегрираното предприятие, и при поискване предоставят достъп до нея на комисията.

**Чл. 56.** (1) Комисията може да публикува всички документи и информация, получени при условията на този раздел, които не представляват служебна тайна, когато това е в полза на клиентите на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ.

(2) Комисията събира и съхранява информацията и документите, представени от лицензиантите, в досиетата, които се водят по всяка лицензия.

(3) Лицензиантите са длъжни да съхраняват информацията и документите, посочени в този раздел, за срок 5 години.

## **Раздел VII**

### **Събиране и предоставяне на информация по Закона за енергията от възобновяеми източници (Загл. изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

**Чл. 57.** (1) Операторите на преносната и на разпределителните електрически мрежи изготвят писмени доклади на всеки шест месеца, които съдържат следната информация:

1. случаите на значително намаляване на количествата пренесена и разпределена електрическа енергия от възобновяеми източници;
  2. предприетите от оператора корективни мерки за предотвратяване намаляването на количествата пренесена и разпределена електрическа енергия от възобновяеми източници.
- (2) Докладите по ал. 1 се изпращат на комисията до 31 юли на съответната календарна година и до 31 януари на следващата календарна година.

(3) Към докладите се прилагат:

1. извлечение от диспечерския дневник с точно описание на случаите на ограничаване и прекъсване на подаваната към електрическата мрежа енергия от възобновяеми източници;
2. справка относно причините за налагане на ограничението и прекъсването с посочване на дата и час на въвеждане и съответния обхват на ограничението.

(4) Операторите на преносната и на разпределителните електрически мрежи изготвят писмени доклади по искане на комисията за случаите на ограничаване и прекъсване, включително дистанционно, на подаваната към електрическата мрежа енергия от възобновяеми източници, когато са надвишени преносните възможности на съответната мрежа, към която са присъединени производители от възобновяеми източници.

**Чл. 58.** (1) Операторите на преносната и разпределителните електрически мрежи ежегодно изготвят доклад, който съдържа:

1. отчет за изпълнението на дейностите, заложи в инвестиционните и ремонтните програми за развитие на мрежите по чл. 13, ал. 2 през предходната календарна година, за целите на

присъединяване на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници;

2. предприетите от оператора мерки в случай на неизпълнение на дейностите, заложи в инвестиционните и ремонтните програми за развитие на мрежите;

3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) информация за събраните суми по чл. 29, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници и за тяхното разходване;

4. обобщена информация по чл. 57.

(2) Докладите по ал. 1 се представят на комисията до 31 март на съответната календарна година.

## **Раздел VIII**

### **Застраховки**

**Чл. 59.** (1) Лицензиантите са длъжни да сключат и поддържат за срока на издадената им лицензия следните застраховки:

1. имуществена застраховка на обектите, с които осъществяват лицензионната дейност;

2. застраховка "Обща гражданска отговорност";

3. други застраховки, предписани от комисията в изпълнение на принципите на регулирането.

(2) Застраховките трябва да са в степен и размери, достатъчни, за да осигурят необходимите финансови средства за подмяна на всеки елемент от енергийните обекти и уредби, повредени или унищожени в резултат на авария или други извънредни обстоятелства, както и за заплащане на обезщетения за причинени щети на трети лица.

(3) Конкретните покрити рискове и размерът на застрахователното покритие, които лицензиантът е длъжен за поддържа, докато упражнява лицензионната дейност, се определят в лицензията.

**Чл. 60.** (1) Лицензиантите са длъжни да представят ежегодно на комисията в определени в лицензията срокове информация за сключените договори за застраховка.

(2) При поискване от комисията лицензиантите са длъжни да представят доказателства за валидността на застраховката/застраховките.

## **Глава четвърта**

# **ИЗМЕНЯНЕ, ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА СРОКА, ПРЕКРАТЯВАНЕ, СПИРАНЕ И ОТНЕМАНЕ НА ЛИЦЕНЗИИТЕ**

## **Раздел I**

### **Изменение и допълнение на лицензии**

**Чл. 61.** (1) Издадена лицензия се изменя и/или допълва с решение на комисията.

(2) Производство за изменение/допълнение на лицензия се образува:

1. по инициатива на комисията с решение;

2. по искане на лицензианта.

(3) Решението на комисията за образуване на производство по изменение и допълнение на лицензията не подлежи на обжалване.

**Чл. 62.** (1) Лицензия може да се изменя или допълва по инициатива на комисията в следните случаи:

1. за осигуряване на надеждността или за непрекъснатото и качествено снабдяване на клиентите с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ;
  2. при промяна на законодателството, както и за изпълнение на правнообвързващи решения на Европейската комисия или АСРЕ;
  3. за осигуряване на националната сигурност и обществения ред съгласувано със съответните компетентни държавни органи;
  4. при опасност от увреждане на живота и здравето на гражданите, от замърсяване или увреждане на околната среда или на имуществото на трети лица, когато това не налага отнемане на лицензията, и/или по предложение на специализирани държавни органи в изпълнение на техните правомощия;
  5. при разрешаване преобразуване на лицензиант или сделка на разпореждане, когато това не води до прекратяване на лицензията;
  6. при решение на КЗК или при съдебно решение, което засяга условията по лицензията, свързани с нарушение на конкурентното право;
  7. в изпълнение на контролните функции на комисията;
  - 7а. (нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) при издаване на лицензия по чл. 9, ал. 1, т. 7а и 8а;
  8. при допусната явна фактическа грешка.
- (2) В решението по ал. 1 комисията изрично посочва необходимостта и целта за предлаганото изменение.

**Чл. 63.** (1) Когато комисията открива по своя инициатива производство за изменение и/или допълване на издадена лицензия, изпраща на лицензианта копие от решението си за откриване на производството, като в него изрично се посочват основанията за предлаганото изменение и съдържанието на предложената промяна на лицензията.

(2) Лицензиантът може да даде писмено становище по основанията за изменение и/или допълване на лицензията в 14-дневен срок от получаването. Комисията може да изменя лицензия, дори ако лицензиантът не даде писмено становище.

(3) Комисията може да изисква становище по предложението за изменение на издадена лицензия от компетентните държавни и общински органи, които го представят в 14-дневен срок в писмен вид заедно с изисканите от тях данни и документи.

(4) Комисията изменя и/или допълва лицензията след изтичането на срока по ал. 2 и 3.

(5) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Условията и редът по ал. 1 – 4 не се прилагат в случаите по чл. 11а, ал. 5.

**Чл. 64.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Лицензиант може да поиска изменение и/или допълнение на лицензията при съществено изменение на обстоятелствата при упражняване на лицензионната дейност, както и по отношение на естеството на първичните енергийни източници, които се използват, и/или на енергопреобразуващата технология, когато това ще доведе до повишаване на ефективността при използване на енергията и енергийните ресурси и/или до намаляване на вредното въздействие върху околната среда.

(2) Лицензиантът е длъжен да поиска изменение на лицензията при извеждане от експлоатация на генериращи мощности.

(3) Титуляр на лицензия, издадена чрез конкурс преди изграждане на енергийния обект, може да поиска нейното изменение и/или допълнение преди започването на дейността само поради настъпване на извънредни обстоятелства, които не е могъл да предвиди, нито да предотврати.

**Чл. 65.** (1) Лицензиантът подава писмено заявление за изменение и/или допълване на лицензия, което съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга

държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на лицензията;

3. основанията и мотивите на искането за изменение и/или допълване на лицензията;

4. предложение за изменение и/или допълнение.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. доказателства за обстоятелствата, които представляват основание на исканото изменение и/или допълнение;

2. документ за внесена такса.

(3) В зависимост от основанията за изменение и/или допълване на лицензия заявителя представя необходимите документи за преценка на искането.

(4) В производството за изменение и/или допълване на лицензия се прилагат съответно редът и сроковете за подаване, разглеждане и решаване на заявленията за издаване на лицензия.

**Чл. 66.** След преценка на представените по образуваното производство становища и на събраните данни и документи комисията се произнася с решение за:

1. изменение и/или допълване на лицензията, или

2. отказ да измени и/или допълни лицензията.

## **Раздел II**

### **Продължаване срока на лицензията**

**Чл. 67.** (1) Лицензиантът може да поиска продължаване срока на лицензията най-малко една година преди изтичането на срока на лицензията.

(2) Ако заявителят не спази срока по ал. 1, искането не се разглежда. В този случай лицензиантът може да подаде заявление за издаване на нова лицензия по реда на наредбата.

(3) Когато след изтичането на срока на лицензията енергийният обект, чрез който е била осъществявана лицензионна дейност, подлежи на окончателно извеждане от експлоатация поради технически причини, комисията може да удължи срока на лицензията до окончателното извеждане от експлоатация на енергийния обект.

(4) Срокът по ал. 3 не може да бъде по-дълъг от срока за окончателното извеждане от експлоатация на енергийния обект.

(5) Правото да се иска продължаване срока на лицензията може да бъде упражнявано при всяко изтичане на продължението на срока на лицензията.

**Чл. 68.** (1) Заявлението за продължаване срока на лицензията съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г., бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на разрешението или на лицензията;

3. искане за продължаване срока на лицензията;

4. предложение и обосновка за новия срок на лицензията.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) документ за актуално състояние по съдебната регистрация, издаден от компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която заявителят е регистриран, в случаите на търговска регистрация по законодателството на държава – членка на Европейския съюз;

2. (отм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г.);

3. доказателства за техническото състояние на енергийния обект и за техническите и експлоатационните му характеристики и обслужващата го инфраструктура;

4. документ за платена такса;

5. (доп. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) бизнес план, който да съдържа данни за лицето, включително за органите на управление и начина на представяване.

**Чл. 69.** (1) Комисията разглежда искането по заявлението, като преценява изпълнението на изискванията и задълженията по действащата лицензия и приложените към заявлението документи с оглед на това, дали заявителят ще продължи да отговаря на условията за упражняване на лицензията за новия срок на лицензията.

(2) С решение комисията:

1. продължава срока на лицензията;

2. отказва да продължи срока на лицензията.

(3) С решението по ал. 2, т. 1 комисията определя условията за осъществяване на лицензионната дейност за новия срок.

(4) В производството за продължаване на лицензия се прилагат съответно редът и сроковете за подаване, разглеждане и решаване на искане за издаване на лицензия.

## **Раздел III**

### **Прекратяване на лицензия**

**Чл. 70.** (1) Издадена лицензия се прекратява с решение на комисията.

(2) Производството по прекратяване на лицензия се образува по инициатива на комисията или по писмено искане на лицензианта.

(3) (Нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Лицензията се прекратява без решение на комисията при изтичане на срока, за който е издадена, освен в случаите по чл. 56 от Закона за енергетиката.

**Чл. 71.** (1) Лицензията се прекратява в следните случаи:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) при изтичане на срока на лицензията освен в случаите по чл. 56 от Закона за енергетиката;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) по искане на лицензианта, включително при прехвърляне на имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност при условията на чл. 53 от Закона за енергетиката;

3. при преобразуване на лицензианта, когато преобразуването води до прекратяване на юридическото лице - титуляр на лицензията;

4. при погиване на енергийния обект, чрез който лицензиантът осъществява дейността си;

5. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) при влизане в сила на решението на съда за обявяване на лицензианта в несъстоятелност или на решението за прекратяване на дейността поради обявяването на лицензианта в ликвидация извън случаите по чл. 61 от Закона за енергетиката;

6. когато лицензиантът не упражнява лицензионната дейност за период повече от една година.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Лицензиантът, определен чрез конкурс, може да подаде искане за прекратяване на лицензията само ако е прехвърлил незавършения обект на строителство/имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност, на трето лице при условията на чл. 53, ал. 1 от Закона за енергетиката. В този случай комисията преценява искането с оглед нуждите на общия прогнозен енергиен баланс на страната и сигурното и надеждно снабдяване на клиентите с енергия и природен газ.

**Чл. 72.** (1) Лицензиантът подава заявление за прекратяване на лицензия, което съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2018 г., бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на лицензията;
  3. обосновка на исканото прекратяване;
  4. начина за разпореждане с имуществото, чрез което се осъществява лицензионната дейност, или с незавършения обект (ако е започнато строителството).
- (2) Към заявлението се прилагат документи, доказващи основанието за исканото прекратяване, и документ за платена такса.
- (3) В производството за прекратяване на лицензия се прилага съответно редът за подаване и разглеждане на искане за издаване на лицензия.

**Чл. 73.** (1) Когато комисията по своя инициатива открива производство за прекратяване на издадена лицензия, на лицензианта се изпраща копие от решението за откриване на производството.

(2) Комисията може да изисква становище по откритата процедура за прекратяване на лицензия от компетентните държавни и общински органи, които представят писмено становище и изисканите от тях данни и документи в 14-дневен срок.

(3) Лицензиантът представя писмено становище по решението за откриване на производството за прекратяване на лицензията в 7-дневен срок от получаването му.

Комисията може да прекрати лицензия, дори ако лицензиантът не даде писмено становище.

(4) Комисията взема решение за прекратяване на лицензията след изтичането на срока по ал. 2 и 3.

**Чл. 74.** (1) Комисията служебно проверява дали прекратяването на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на клиентите с електрическа или топлинна енергия или природен газ, или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред.

(2) При проверката комисията може да изисква становища от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, Министерството на отбраната, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и от съответната община, както и от други заинтересувани лица. При искане за прекратяване на лицензия за производство на топлинна и/или електрическа енергия може да се изисква становище от съответното преносно предприятие.

(3) В случай че са налице обстоятелствата по ал. 1, комисията с решение определя:

1. срок, в който лицензиантът е задължен да прехвърли на трето лице собствеността си или да учреди право на ползване върху имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, само в неговата цялост;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) срок, в който лицензиантът е задължен да представи в комисията искане за разрешаване на сделката на разпореждане по реда и при условията на чл. 53, ал. 3 от Закона за енергетиката.

(4) Копие от решението по ал. 3 се изпраща на лицензианта в 3-дневен срок от приемането му.

(5) Когато лицензиантът в определения от комисията срок не изпълни задълженията си по ал. 3 или комисията не разреши сделката на разпореждане или в срока на предизвестие, с което лицензиантът е поискал прекратяване на лицензията, не бъде определен нов лицензиант, комисията назначава особен търговски управител съгласно раздел пети от тази глава.

**Чл. 75.** (1) При подаване на заявление с искане за прекратяване на лицензия, издадена чрез конкурс, комисията преценява искането с оглед нуждите на общия прогнозен енергиен баланс на страната и сигурното и надеждно снабдяване на клиентите с енергия и природен газ.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Титулярят на лицензия, определен чрез конкурс, може да подаде искане за нейното прекратяване, ако е прехвърлил

незавършения обект на строителство/имуществото, с което извършва лицензионна дейност, на трето лице, при условията на чл. 53, ал. 1 от Закона за енергетиката.

**Чл. 76.** (1) Комисията прекратява лицензията по искане на лицензианта с решение:

1. в едногодишен срок от подаване на заявлението за прекратяване поради изтичане на срока;
  2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) при влизане в сила на лицензия за същата дейност в случаите по чл. 52 или 53 от Закона за енергетиката;
  3. в тримесечен срок от постъпване на искането за прекратяване на лицензията във всички останали случаи.
- (2) С решението комисията определя срок, необходим за фактическото преустановяване на дейността, или назначава особен управител.
- (3) До приключване на производството по прекратяване на лицензията лицензиантът е длъжен да упражнява лицензионната дейност.
- (4) Комисията прекратява процедурата по заявлението за прекратяване на лицензия, ако до приемане на решението лицензиантът оттегли заявлението си. В случаите по чл. 71, ал. 1, т. 1 едновременно с оттегляне на заявлението за прекратяване на лицензията лицензиантът е длъжен да подаде заявление за продължаване срока на лицензията.

## **Раздел IV**

### **Спиране и отнемане на лицензия**

**Чл. 77.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Процедура за отнемане на издадена лицензия се открива с решение на комисията в случаите по чл. 59 от Закона за енергетиката.

- (2) С решението за откриване на процедурата по отнемане на лицензията комисията дава писмено предупреждение на лицензианта за преустановяване на нарушението и отстраняване на последиците, определя срок за изпълнение на предупреждението и насрочва дата за открито заседание след изтичането на срока за отстраняване на нарушението.
- (3) Решението за откриване на процедура по отнемане на лицензия не подлежи на обжалване.

**Чл. 78.** (1) Комисията отнема издадената лицензия за производство на електрическа енергия, без да открива процедура по отнемане на лицензията, при наличие на административен акт за отнемане на лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение по Закона за безопасното използване на ядрена енергия или на разрешително за водоползване по Закона за водите (когато е издадена лицензия за производство на електрическа енергия от водноелектрическа централа).

- (2) Решението по ал. 1 се приема от комисията след влизане в сила на административния акт за отнемане на лицензията за експлоатация на ядрено съоръжение или на разрешителното за водоползване.

**Чл. 79.** (1) В 3-дневен срок от приемане на решението за откриване на процедура по отнемане на лицензията комисията изпраща на лицензианта копие от решението.

- (2) Лицензиантът може да даде писмено становище в 14-дневен срок от уведомяването.
- (3) Комисията може да изисква становище относно отнемане на лицензия от компетентните държавни и общински органи, които го представят в 14-дневен срок в писмен вид заедно с изисканите от тях данни и документи.
- (4) Ако в определения от комисията срок лицензиантът изпълни даденото предупреждение, преустанови нарушението и отстрани последиците и това е констатирано от контролните органи на комисията, тя с решение прекратява процедурата по отнемане на лицензията. На лицензианта се изпраща писмено уведомление за прекратяване на процедурата.

**Чл. 80.** (1) Ако лицензиантът не изпълни даденото предупреждение, не преустанови нарушението или не отстрани последиците, комисията провежда открито заседание по отнемане на лицензията.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията преценява дали дадено нарушение на лицензията или закона съставлява основание за отнемане на лицензията в зависимост от неговата значимост за непрекъснатото и сигурно снабдяване на клиентите, нарушаване целите и принципите на Закона за енергетиката и/или системно нарушение от лицензианта на задълженията по лицензията или закона.

(3) Комисията служебно проверява наличието на необходимост от назначаване на особен търговски управител.

(4) На откритото заседание лицензиантът има право да даде своите възражения по отнемането на лицензията.

**Чл. 81.** (1) Комисията взема решение по откритата процедура за отнемане на издадена лицензия в закрито заседание. С решението комисията:

1. прекратява процедурата, ако са отпаднали основанията за отнемане на лицензията;
2. отнема лицензията.

(2) С решението, с което се отнема лицензията, комисията определя необходимия срок за фактическото преустановяване на дейността, освен в случаите, когато това би нарушило изискванията за сигурност и непрекъснатост на доставките на електрическа и топлинна енергия или природен газ, и срок, в който лицето не може да кандидатства за издаване на нова лицензия за същата дейност. Този срок не може да бъде по-малък от две години.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Ако са налице обстоятелствата за назначаване на особен търговски управител, с решението за отнемане на лицензията комисията назначава особен търговски управител. С решението за отнемане на лицензията комисията назначава особен управител с правомощия съгласно чл. 56, ал. 4 от Закона за енергетиката до окончателното решение на Върховния административен съд в случай на обжалване.

(4) Прекратяването на процедурата по отнемане на лицензията, както и отнемането на лицензията, не изключва търсенето на административнонаказателна отговорност за извършеното нарушение, констатирано с акт за установяване на нарушението.

**Чл. 82.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията може с решение да спре упражняването на дейността по издадена лицензия в случаите, когато неин контролен орган е констатирал извършено от лицензианта нарушение по чл. 201, ал. 1 от Закона за енергетиката.

(2) В решението комисията определя срока, за който спира упражняването на дейността и за преустановяване на нарушението.

(3) В случаите, когато спирането на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на клиентите с електрическа или топлинна енергия или природен газ или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред, комисията назначава особен търговски управител за срока по ал. 2.

(4) В случаите, когато лицензията е издадена за определена територия, комисията определя друг лицензиант, отговарящ на условията за издаване на лицензия, който да упражнява дейността на тази територия до изтичането на срока на спиране.

## **Раздел V**

### **Назначаване на особен търговски управител**

**Чл. 83.** (1) Комисията назначава особен търговски управител в случаите, когато прекратяването, отнемането или спирането на лицензията, както и отказ да се продължи срокът на лицензия, може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на клиентите с електрическа или топлинна енергия или природен газ или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред.

(2) Особен търговски управител в случаите по ал. 1 се назначава:

1. ако лицензиантът е уведомил комисията, че няма да осъществява лицензионната дейност след изтичането на срока, но не е изпълнил задължението си да прехвърли преди изтичане на срока на лицензията на трето лице собствеността си или да учреди право на ползване върху имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или комисията не е разрешила сделката на разпореждане;
  2. при отказ на комисията да продължи срока на лицензията и лицензиантът не е изпълнил задължението си да прехвърли преди изтичане на срока на лицензията на трето лице собствеността си или да учреди право на ползване върху имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или комисията не е разрешила сделката на разпореждане;
  3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) при прекратяване на лицензията по искане на лицензианта, включително при прехвърляне на имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност, при условията на чл. 53 от Закона за енергетиката и в случай че комисията е задължила лицензианта да прехвърли на трето лице имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или да учреди право на ползване върху него, ако приобретателят е лицензиант или е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност и лицензиантът в срок от един месец след прекратяването на лицензията не прехвърли собствеността си или не учреди вещно право на ползване;
  4. при прекратяване на лицензията, когато лицензиантът не упражнява лицензионната дейност за период повече от една година и в случай че комисията е задължила лицензианта да прехвърли на трето лице имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или да учреди право на ползване върху него, ако приобретателят е лицензиант или е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност и лицензиантът в срок от един месец след прекратяването на лицензията не прехвърли собствеността си или не учреди вещно право на ползване;
  5. при прекратяване на лицензията по искане на лицензианта преди изтичането на срока и в срока на предизвестие не бъде определен нов лицензиант;
  6. при отнемане на лицензия, когато решението за отнемане на лицензия е обжалвано;
  7. при спиране на упражняването на дейността по издадена лицензия.
- (3) В случая по ал. 2, т. 6 назначаването на особения търговски управител е за срока до окончателното решение на Върховния административен съд по жалбата, а по ал. 2, т. 7 - за срока на спиране на лицензионната дейност.

**Чл. 84.** (1) Особеният търговски управител се назначава от комисията с решение.

(2) Особеният търговски управител се избира по взаимно съгласие на лицензианта и комисията в случаите по чл. 83, ал. 2, т. 1 и 2 в срок до 30 дни преди изтичането на срока на лицензията. Ако не се постигне съгласие, особеният търговски управител се определя от комисията.

(3) В решението на комисията по ал. 1 се посочват:

1. трите имена, образованието и квалификацията на лицето, определено за особен търговски управител;
2. лицензията, по която се назначава особеният търговски управител;
3. срокът, за който се назначава особеният търговски управител;
4. условията за осъществяване на дейността;
5. възнаграждението на особения търговски управител.

**Чл. 85.** (1) За особен търговски управител може да бъде назначавано лице, което отговаря на следните условия:

1. да има висше образование и професионален опит в управлението на енергийни предприятия;
2. да не е осъждано като пълнолетно за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано;

3. да не се намира с лицензианта в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговото безпристрастие.

(2) Особеният търговски управител представя на комисията свидетелство за съдимост и подписва декларация за отсъствието на обстоятелствата по ал. 1, т. 3.

(3) Името и адресът на назначения особен търговски управител се вписват:

1. в публичния лицензионен регистър;

2. в търговския регистър по искане на председателя на комисията и се обнародват в "Държавен вестник".

(4) Управителните органи на лицензианта след вписване на особен търговски управител в търговския регистър могат да извършват само действия, свързани с подготовка и сключване на сделка на разпореждане с имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност.

**Чл. 86.** Особеният търговски управител има следните правомощия:

1. да приема по опис обектите, чрез които се осъществява лицензионната дейност, като те му се предават за управление, и

2. да продължава осъществяването на лицензионната дейност за сметка на лицензианта до прехвърлянето на собствеността върху енергийните обекти и определянето на нов лицензиант;

3. да извършва само действия и сделки, пряко свързани с лицензионната дейност;

4. няма право да отчуждава и обременява с тежести недвижими имоти, освен с разрешение на комисията, както и да извършва действия, определени от комисията с акта за назначаване.

## **Глава пета**

# **РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИАНТИ И ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДЕНИЯ И СДЕЛКИ**

**Чл. 87.** (1) Комисията дава разрешение за преобразуване на лицензиант чрез вливане, сливане, разделяне, отделяне, отделяне на еднолично търговско дружество и чрез промяна на правната форма (преобразуване), ако лицето, което ще извършва лицензионната дейност след преобразуването, отговаря на условията за издаване на лицензия и/или изменение на лицензията за дейността.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Процедурата за даване на разрешение за преобразуване на лицензиант по чл. 52 от Закона за енергетиката се открива по писмено заявление на лицензианта, което той подава в комисията преди вземането на решение за преобразуване съгласно Търговския закон.

(3) Заявлението по ал. 2 съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен

идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на лицензията;

3. искането за преобразуване и неговия вид;

4. описание на обектите, с които (в зависимост от вида им) ще се осъществява лицензионната дейност след преобразуването;

5. подпис на лицето, което представлява заявителя.

(4) Към заявлението по ал. 2 се прилагат:

1. договор за преобразуване или план за преобразуване;

2. доклада на проверителя по чл. 262л от Търговския закон;

3. доказателства и данни, че условията за издаване и/или изменение на лицензия са налице след преобразуване на заявителя, като се прилага съответно чл. 11, ал. 2;

4. документ за внесена такса.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Договорът или планът за преобразуване по ал. 4 трябва да доказва, че след планираното преобразуване ще бъдат спазени целите и принципите на регулирането по Закона за енергетиката.

**Чл. 88.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията се произнася по искането за преобразуване в едномесечен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на нередовностите, като се ръководи от целите и принципите, посочени в Закона за енергетиката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен с времето за изготвяне на външна експертиза, възложена от комисията, с която да се докаже дали вследствие на планираното преобразуване няма да бъдат нарушени равнопоставеността между интересите на енергийното предприятие и клиентите и другите цели и принципи по Закона за енергетиката.

(3) Комисията с решението:

1. дава разрешение за преобразуването и изменя или прекратява съществуващата лицензия и/или издава нова лицензия в зависимост от конкретния случай, ако искането съответства на изискванията за изпълнение на лицензионната дейност;

2. отказва да даде съгласие за преобразуването.

(4) В случаите, когато комисията разреши преобразуването, с решението по ал. 3, т. 1 изменя или прекратява съществуващата лицензия и/или издава нова.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Прекратяването, изменянето или издаването на лицензия влиза в сила от датата на вписване на преобразуването в търговския регистър, а при преобразуване на юридическо лице с издадена лицензия по чл. 40, ал. 7 от Закона за енергетиката влиза в сила от датата на влизане в сила на преобразуването на юридическото лице по законодателството на държавата, в която то е регистрирано.

**Чл. 89.** (1) Комисията дава разрешение за извършване на разпореждане с незавършени обекти на строителство или с имущество, с което се осъществява дейността по издадена лицензия, само в тяхната цялост, включително при обявяване на лицензиант в несъстоятелност. Предмет на разпореждането може да бъде отделен блок в случаите, когато дейността по лицензията се осъществява чрез генериращи мощности (блок), които технологично могат да бъдат експлоатирани независимо една от друга.

(2) Не се изисква разрешение от комисията при приватизация на обособена част от енергийно предприятие.

(3) Процедурата по даване на разрешението по ал. 1 се открива по писмено заявление на лицензианта, което съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на лицензианта и на бъдещия приобретател; в случай че са лица с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочват седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на лицензията;

3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) искане за разрешаване извършването на сделките по чл. 53, ал. 1 или 2 от Закона за енергетиката;

4. искане за изменение, допълване или прекратяване на издадената лицензия;

5. описание на обекта - предмет на сделката.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат:

1. заявление от бъдещия приобретател за придобиване на енергийния обект и за издаване на нова лицензия, когато прекратяването или изменението на лицензията може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването с електрическа или топлинна енергия или с природен газ; заявлението съдържа всички изискващи се по наредбата документи за издаване на лицензия;

2. предварителен договор между лицензианта и приобретателя.

(5) Комисията издава лицензия на приобретателя по приватизационната сделка по ал. 2, ако е поискал издаването на лицензия и отговаря на условията за издаването ѝ.

**Чл. 90.** (1) Комисията разглежда заявленията по чл. 89, ал. 3 и 4 в 3-месечен срок от подаването им или от отстраняване на нередовностите.

(2) При разглеждане на искането за извършване на разпореждане и за издаване на нова лицензия се прилагат разпоредбите на глава втора.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията разрешава извършването на определените в Закона за енергетиката разпореждания, ако искането съответства на изискванията за изпълнение на лицензионната дейност и отговаря на условията за даване на съответното разрешение.

**Чл. 91.** (1) Комисията се произнася с решение по искането за извършване на разпореждане с незавършени обекти на строителство или с имущество, с което се осъществява дейността по издадена лицензия, с което:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) дава разрешение за извършване на разпореждане, като посочва приобретателя и срока за извършване на сделката и изменя, допълва или прекратява лицензията и издава лицензия на приобретателя, ако той отговаря на условията по Закона за енергетиката за издаване на лицензия за съответната дейност;

2. отказва да даде разрешение за извършване на разпореждане, когато приобретателят не отговаря на условията за издаване на лицензия.

(2) Комисията може да даде разрешение за извършване на разпореждане независимо дали приобретателят е подал заявление за издаване на лицензия, когато прекратяването или изменянето на лицензията не води до нарушаване сигурността на снабдяването.

(3) Лицензиантът и приобретателят са длъжни да представят в комисията информация и доказателства за извършване на разпореждането в определения от нея срок.

(4) Лицензията, издадена на приобретателя, влиза в сила след извършване на разпореждането.

**Чл. 92.** (1) Комисията дава разрешение за извършване на следните сделки:

1. учредяване на залог, включително особен залог или ипотека върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задлъжнялост на енергийното предприятие по чл. 21, ал. 1, т. 23 от Закона за енергетиката, с изключение на договори за покупко-продажба на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ и на сделки на стойност под 20 на сто от активите на лицензианта съгласно последния одитиран годишен финансов отчет, необезпечавани със залог, особен залог или ипотека върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност;

3. (отм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.).

(2) Процедурата за даване на разрешение по ал. 1 се открива по писмено заявление на лицензианта, което съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен

идентификационен код на лицензианта; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. регистрационния номер на лицензията;

3. искане за разрешаване сключването на съответната сделка, основанието за нейното сключване, финансова обосновка;

4. описание на обекта - предмет на обезпечение при учредяване на залог или ипотека, както и данни за лицето, в полза на което се прави обезпечението.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилагат:

1. копие от проекта на договор, въз основа на който се иска учредяване на обезпечението;
2. (изм. – ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) копие от проекта на договора, за сключването на който се иска разрешение;
3. план за погасяване на задълженията по договора.

(4) Комисията се произнася с решение по заявлението в едномесечен срок от подаването му или от отстраняването на нередовностите по него, с което:

1. разрешава учредяването на залог или ипотeka;
2. разрешава сключването на исканата сделка;
3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) отказва даване на разрешение за сключване на съответната сделка или за учредяване на залог или ипотeka, когато сключването на сделката или учредяването на това обезпечение ще доведе до нарушаване на съществени условия за осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от Закона за енергетиката; в този случай комисията може да даде задължителни указания на лицензианта относно клаузите на представения проект на договор.

(5) Лицензиантът може да подаде ново заявление със същото искане по този член след изпълнение на задължителните указания на комисията по ал. 4, т. 3.

**Чл. 93.** При осъществяване на правомощията си по тази глава комисията може да изисква становища от Комисията за защита на конкуренцията относно спазването на правилата за конкуренция.

## **Глава шеста**

# **СЕРТИФИЦИРАНЕ НА ОПЕРАТОРИ НА ПРЕНОСНИ МРЕЖИ**

## **Раздел I**

### **Общи положения**

**Чл. 94.** (1) Комисията сертифицира всеки оператор на преносна мрежа за изпълнението на изискванията за независимост.

(2) Процедурата за сертифициране се открива по:

1. писмено заявление на преносния оператор;
2. инициатива на комисията;
3. мотивирано искане на Европейската комисия; или
4. искане на собственик или оператор на преносна мрежа, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави.

**Чл. 95.** (1) В срок до 4 месеца от датата на откриване на процедурата за сертифициране на преносен оператор комисията приема проект на решение за сертифициране или отказва сертифициране.

(2) Проектът на решение по ал. 1 заедно с цялата свързана с него информация и документация се нотифицира незабавно пред Европейската комисия за становище. В случай че Европейската комисия не се произнесе изрично, се смята, че проектът на решение за сертифициране е приет.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) В процедура по сертифициране комисията и Европейската комисия имат право да изискват всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията за независимост на оператора и операторът на преносна мрежа и предприятията, изпълняващи някои от функциите по производство на електрическа енергия, добив на природен газ или доставка на електрическа енергия или природен газ и производство на природен газ от възобновяеми източници, са длъжни да я предоставят при

поискване в определените срокове. КЕВР е длъжна да опазва поверителността на информацията, представляваща търговска тайна.

(4) Срокът за получаване на становище на Европейската комисия е два месеца, а в случай че Европейската комисия е поискала становище от АСЕР - 4 месеца, и тече от представянето на проекта на решение по ал. 2 и на съответната информация и документи.

(5) Становището на Европейската комисия се публикува на официалната интернет страница на Европейската комисия.

**Чл. 96.** (1) Комисията приема окончателно решение за сертифициране или отказва сертифициране след получаване на становището на Европейската комисия или изтичането на срока за неговото получаване.

(2) Комисията приема окончателно решение относно сертифицирането на оператор на преносна мрежа, който или чийто собственик е контролиран от лице или лица от трета държава или трети държави, в съответствие със становището на Европейската комисия в срок два месеца след получаването му или от изтичането на срока за получаване на такова становище.

(3) Решението за определяне на оператор се нотифицира на Европейската комисия и се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз и се вписва в регистъра на комисията.

**Чл. 97.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Когато сертифицирането е поискано от собственик или оператор на преносна мрежа, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави, комисията отказва сертифициране в случаите, посочени в чл. 81б, ал. 5 и 6 от Закона за енергетиката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Преди приемане на окончателното решение комисията може да поиска от Министерския съвет да направи преценка дали ли са обстоятелствата по чл. 81б, ал. 5, т. 2 и ал. 6, т. 1 и 2 от Закона за енергетиката, като предоставя цялата свързана със случая информация. Министерският съвет приема решение, което е обвързващо за комисията.

## **Раздел II**

### **Сертифициране на независим преносен оператор**

**Чл. 98.** (1) Заявлението за сертифициране на независим преносен оператор съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;
2. регистрационния номер на лицензията;
3. искането за сертифициране;
4. описание на преносната мрежа;
5. подпис на лицето, което представлява заявителя;
6. документ за платена такса.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат доказателства за съответствието на заявителя с критериите за сертифициране:

1. документи за корпоративната структура на независимия преносен оператор - копие от учредителните документи, вкл. решение за избор на членовете на надзорния съвет и за избор на членовете на управителния съвет, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията, копие от устава на дружеството;

2. данни и документи относно собствеността върху акциите в капитала на преносния оператор, както и за участието на независимия преносен оператор в дружества от вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на електрическа енергия или дейностите по доставка или производство на природен газ;
3. автобиографии на членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор, на лицата, които докладват директно на членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата;
4. декларации от членовете на надзорния съвет и на управителния съвет на преносния оператор, от лицата, които докладват директно на членовете на управителния съвет по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата, че:
  - а) не заемат професионален пост или отговорна длъжност, нямат икономически интереси или делови отношения, пряко или непряко, с която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции;
  - б) нямат интереси или не получават финансови облаги, пряко или непряко, от която и да е част от вертикално интегрираното предприятие;
  - в) получават възнаграждение, което не зависи от дейностите или резултатите на вертикално интегрираното предприятие, различни от тези на оператора на преносна мрежа;
  - г) в срок от три години преди назначаването им не са заемали професионален пост или отговорна длъжност, не са имали интереси или делови отношения, пряко или непряко, с вертикално интегрираното предприятие или с която и да е част от него, различна от оператора на преносната мрежа, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции (за мнозинството от членовете на управителния съвет), или че за период най-малко 6 месеца (за останалите членове от управителния съвет) преди назначаването им не са упражнявали управленска или друга подобна дейност във вертикално интегрираното предприятие;
5. декларации за професионалната независимост на членовете на управителния съвет и на членовете на надзорния съвет и на отговорника по съответствието;
6. доказателства за собствеността върху активите, необходими за дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ, включително на преносната мрежа;
7. данни за организационната структура на независимия преносен оператор (утвърдена структура, функции и отношения между отделните звена), за образованието и квалификацията на настия ръководен персонал, за числеността и квалификацията на персонала на независимия преносен оператор, за сключените трудови договори (справка, анализ);
8. декларация от представляващите, че независимият преносен оператор не наема и не предоставя персонал от и за други части на вертикално интегрираното предприятие;
9. доказателства относно наличие на собствена корпоративна идентичност и отделно седалище на независимия преносен оператор;
10. данни и доказателства за наличието на финансови възможности, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ, вкл. външно и вътрешно финансиране, доказателства за спазване на съответствието с пазарните условия (вътрешни правила по ЗОП, проведени процедури по ЗОП, договори, експертни становища и др.);
11. десетгодишен план за развитие на преносната мрежа и бизнес план;
12. доказателства за наличие на информационно отделяне от която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо дейности по доставка или производство на електрическа енергия или природен газ (ползване на самостоятелни системи или оборудване за информационни технологии, помещения и системи за сигурност по отношение на достъпа до тях, ползване на различни консултанти или външни изпълнители за

системи или оборудване за информационни технологии и системи за сигурност по отношение на достъпа), описание на отделянето;

13. доказателства за отделяне на информационните услуги (доклад за отделяне, описание на отделянето и др.);

14. доказателства, че независимият преносен оператор ползва самостоятелно необходимото за дейността му оборудване, както и правни, счетоводни и други услуги;

15. доказателства за предоставени от независимия преносен оператор услуги на вертикално интегрирано предприятие при пазарни условия (вътрешни правила по ЗОП, проведени процедури по ЗОП, договори, експертни становища и др.);

16. доказателства, че операторът не получава услуги от други части на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на електрическа енергия или дейностите по доставка или производство на природен газ - декларации от представляващите, вътрешни правила, и други доказателства;

17. доказателства, че на независимия преносен оператор се извършва независим одит от одитор, различен от този на вертикално интегрираното предприятие и на дружествата в него (проведени процедури по ЗОП, решение за избор на одитор, декларация на одитора);

18. програма за съответствие;

19. данни за лице, избрано за отговорник по съответствието от надзорния съвет на независимия преносен оператор (решение на надзорния съвет, автобиография, документи, удостоверяващи професионалната компетентност и независимостта на лицето, договора с лицето);

20. доказателства за предоставените правомощия на отговорника по съответствието (устав, относими вътрешни актове - инструкции, правила, заповеди, етичен кодекс и др.).

(3) Декларациите по ал. 2, т. 4, буква "г", предл. първо се прилагат по отношение на поне половината минус един от членовете на надзорния съвет, на мнозинството от членовете на управителния съвет, на лицата, които докладват директно на членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата, и на отговорника по съответствието.

**Чл. 99.** (1) Комисията открива процедура за сертифициране на независимия преносен оператор по своя инициатива в следните случаи:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) ако в определения по § 192 ПЗРЗИДЗЕ (обн., ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.; доп., бр. 23 от 2013 г., в сила от 8.03.2013 г.) срок операторите на електропреносната и газопреносната мрежа не подадат заявление за сертифициране по реда на Закона за енергетиката и тази наредба;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) когато има сведения, че планирана промяна на правомощията или влиянието върху собствениците на преносни системи или операторите на преносни системи може да доведе до нарушение на изискванията за независимост и по-конкретно - на чл. 81д, ал. 5 и 6 от Закона за енергетиката.

(2) Процедурата по ал. 1 се открива с решение на комисията. Копие от решението се изпраща на преносния оператор, който е длъжен в срок, определен от комисията, но не по-дълъг от 14 дни, да представи на комисията всички данни и документи, посочени в чл. 98, ал. 2.

**Чл. 100.** (1) Комисията открива процедура за сертифициране по мотивирано искане на Европейската комисия.

(2) Комисията уведомява писмено преносния оператор за постъпилото мотивирано искане на Европейската комисия в 3-дневен срок от получаването му.

(3) Преносният оператор е длъжен в срока, определен от комисията, но не по-дълъг от 14 дни, да представи на комисията всички данни и документи, посочени в чл. 98, ал. 2.

**Чл. 101.** (1) Когато сертифицирането е поискано от собственик или оператор на преносна мрежа, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави, заявлението се подава съгласно чл. 98.

(2) Към документите по ал. 1 се представят данни и доказателства, че:

1. сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на снабдяването с електрическа енергия и природен газ на Република България и на Европейския съюз предвид:
  - а) правата и задълженията на Европейския съюз по отношение на третата държава, които произтичат от международното право, включително всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Европейският съюз е страна и което разглежда въпросите на сигурността на снабдяването с електрическа енергия и природен газ;
  - б) правата и задълженията на Република България по отношение на третата държава, които произтичат съгласно споразумения, сключени с нея, доколкото са съобразени с правото на Европейския съюз, и
  - в) други конкретни факти и обстоятелства, имащи отношение към случая и съответната трета държава;
2. сертифицирането няма да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването в Република България или сигурността на доставките в друга държава - членка на Европейския съюз, и няма да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред.

**Чл. 102.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията приема решение за сертифициране на независимия преносен оператор, когато установи по безспорен начин, че е налице съответствие на заявителя с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката.

(2) С решението за сертифициране комисията одобрява:

1. разработения от независимия преносен оператор 10-годишен план за развитие на преносната мрежа;
2. условията и реда за предоставяне на услуги от независимия преносен оператор на вертикално интегрирано предприятие;
3. всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие и оператора в случаите, когато те влияят на условията за развитието на пазара;
4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) програмата за съответствие по чл. 81к, ал. 1 от Закона за енергетиката;
5. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) отговорник по съответствието по чл. 81к, ал. 2 от Закона за енергетиката.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията отказва сертифициране на независимия преносен оператор, когато при анализа на представените данни и доказателства установи, че няма съответствие с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката по отношение на:

1. отделянето на независимия преносен оператор;
2. правната форма, системата на управление, правомощията на управителните органи, независимостта на членовете на управителните органи, на отговорника по съответствието и на лицата, които директно докладват на управителния съвет;
3. собствеността върху преносната мрежа;
4. ресурсите (човешки, технически, физически и финансови), необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ;
5. корпоративната идентичност и седалище на независимия преносен оператор;
6. самостоятелното ползване на необходимото оборудване и правни, счетоводни и информационни и други услуги;
7. одитиране на дружеството;
8. предоставянето на услуги от и на независимия преносен оператор на и от вертикално интегрираното предприятие и от други части на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на електрическа енергия или дейностите по доставка или производство на природен газ;
9. програмата за съответствие, изготвена от независимия преносен оператор.

**Чл. 103.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията осъществява непрекъснат текущ контрол върху независимия преносен оператор за наличието на съответствие с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката.

## **Раздел III**

### **Сертифициране на независим системен оператор**

**Чл. 104.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В случаите на системно нарушаване на задълженията на независимия преносен оператор, свързани с изискванията за независимост, съгласно раздел II от глава осма "а" от Закона за енергетиката, включително при системно дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие, комисията открива по нейна инициатива процедура за сертифициране на независим системен оператор, което се извършва по реда на чл. 81а или 81б от Закона за енергетиката.

(2) Процедурата се открива с решение на комисията, копие от което се изпраща на независимия преносен оператор и на собственика на преносната мрежа.

(3) Собственикът на преносната мрежа в срок от 14 дни внася писмено предложение до комисията за лице, което да бъде определено за независим системен оператор на преносната мрежа.

(4) Комисията изпраща писмено уведомление на лицето, посочено от собственика, и определя срок, в който лицето трябва да потвърди съгласието си за сертифициране и да представи писмено заявление, съдържащо данни и доказателства за съответствието с критериите за сертифициране.

(5) Комисията изпраща писмено уведомление на собственика на преносната мрежа и на оператора на съоръжение за съхранение на природен газ и определя срок, в който да представят необходимите документи.

**Чл. 105.** (1) Писменото заявление по чл. 104, ал. 4 се подава в комисията и съдържа:

1. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) наименование и единен идентификационен код на заявителя; лице с регистрация по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, еквивалентна на регистрация по Търговския закон, посочва седалището и адреса си на управление;

2. искането за сертифициране;

3. подпис на лицето, което представлява заявителя;

4. документ за платена държавна такса.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат доказателства за съответствието на заявителя с критериите за сертифициране:

1. документи за корпоративната структура на заявителя - копие от учредителните документи, вкл. решение за избор на членовете на надзорния съвет и за избор на членовете на управителния съвет, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията, копие от устава на дружеството;

2. данни и документи относно собствеността върху акциите в капитала на заявителя, както и за участието на заявителя в дружества от вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на електрическа енергия или дейностите по доставка или производство на природен газ;

3. автобиографии на членовете на управителните органи на заявителя;

4. доказателства, че са изпълнени изискванията на закона едно и също лице или едни и същи лица да не:

а) упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на електрическа енергия или природен газ, и

едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху оператори на преносна мрежа или върху преносна мрежа;

б) упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на преносна мрежа или върху преносна мрежа и едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на електрическа енергия или природен газ;

в) определят членове на надзорния съвет или на управителни органи на оператора на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка, съответно за електрическа енергия или за природен газ;

г) бъдат членове на надзорния съвет или на управителни органи на предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка, и едновременно - на оператор на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа;

5. данни и доказателства:

а) че заявителят разполага с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ;

б) за организационната структура на заявителя (утвърдена структура, функции и отношения между отделните звена), за образованието и квалификацията на наетия ръководен персонал, за числеността и квалификацията на персонала на заявителя, за сключените трудови договори (справка, анализ);

в) за осигуреното външно и вътрешно финансиране на дейността;

г) техническо оборудване, машини, апаратура и други съоръжения;

д) оборудване за информационни технологии, помещения и системи за сигурност по отношение на достъпа до тях;

6. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) решение на управителните органи на заявителя за поемане на задължение да спазва плана за развитие на преносната мрежа по чл. 81г от Закона за енергетиката;

7. доказателства, че заявителят е способен да изпълнява задълженията съгласно Регламент (ЕО) № 714/2009 или Регламент (ЕО) № 715/2009, включително сътрудничеството между оператори на преносни мрежи на европейско и регионално равнище;

8. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) проекти на договорни споразумения между собственика на преносната мрежа и заявителя - кандидат за независим системен оператор, и други относими споразумения, вкл. финансовите споразумения по чл. 81л, ал. 5, т. 2 от Закона за енергетиката.

**Чл. 106.** (1) В процедура за сертифициране на независим системен оператор на електропреносната мрежа комисията изисква от собственика на електропреносната мрежа, когато същият е част от вертикално интегрирано предприятие, да представи доказателства за независимостта си по отношение на правноорганизационна форма, организацията и вземането на решения от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие, които не са свързани с преноса на електрическа енергия:

1. декларации на лицата, отговорни за управлението, че:

а) не участват в дружествени структури на интегрираното енергийно предприятие, отговарящи пряко или непряко за ежедневното функциониране на производството, разпределението, обществена доставка и търговия;

б) вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения и по отношение на тях са взети подходящи мерки, които отчитат професионалните им интереси, за да се осигури възможността да действат независимо;

в) (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) се задължават да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им със Закона за енергетиката задължения;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) програма с мерки за изпълнение на изискванията по чл. 81м, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката, съдържаща конкретни задължения на служителите за постигането ѝ;
3. решение за определяне на лице, отговарящо за контрола по изпълнението на програмата по т. 2.
- (2) В процедура за сертифициране на независим системен оператор на газопреносна мрежа комисията изисква от собственика на газопреносна мрежа и оператора на съоръжение за съхранение на природен газ, когато същите са част от вертикално интегрирано предприятие, да представят доказателства за независимостта си по отношение на правноорганизационната форма, организацията и вземането на решения от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие, които не са свързани с пренос, разпределение и съхранение на природен газ:
1. декларации от лицата, отговорни за управлението, че:
    - а) не участват в дружествени структури на интегрираното енергийно предприятие, отговарящи пряко или непряко за ежедневното осъществяване на дейностите по добив на природен газ, производство на газ от възобновяеми източници, обществена доставка и търговия с природен газ;
    - б) вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения и по отношение на тях са взели подходящи мерки, които отчитат професионалните им интереси, за да се осигури възможността да действат независимо;
    - в) са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения;
  2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) програма с мерки за изпълнение на изискванията по чл. 81н, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката, съдържаща конкретни задължения на служителите за постигането ѝ;
  3. решение за определяне на лице, отговарящо за контрола по изпълнението на програмата по т. 2.

**Чл. 107.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията приема решение за сертифициране на независимия системен оператор, когато установи по безспорен начин, че са изпълнени условията по чл. 81л, ал. 2 от Закона за енергетиката и собственикът на преносната мрежа е доказал възможността си да изпълнява задълженията по чл. 81л, ал. 5 от Закона за енергетиката.

(2) С решението за сертифициране комисията одобрява:

1. финансовите споразумения между заявителя и собственика на преносната мрежа след проведените консултации със собственика на преносната мрежа и с други заинтересовани лица;

2. другите относими споразумения между заявителя и собственика на преносната мрежа;

3. програмата за съответствие, както и лицето, отговарящо за контрола по изпълнението ѝ.

(3) Решението за определяне на независим системен оператор се нотифицира незабавно пред Европейската комисия за одобряване. Решението на комисията се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз заедно с решението на Европейската комисия за одобряване.

(4) Комисията отказва сертифициране на независимия системен оператор, когато при анализа на представените данни и доказателства установи наличие на някое от следните обстоятелства:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) няма съответствие с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) собственикът на преносната мрежа не е доказал възможност да изпълнява задълженията си по чл. 81л, ал. 5 от Закона за енергетиката;

3. не е осигурена независимостта на собственика на преносната мрежа, който е част от вертикално интегрирано предприятие.

**Чл. 108.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията осъществява непрекъснат текущ контрол върху независимия системен оператор за наличието на съответствие с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката.

## **Раздел IV**

### **Сертифициране на оператори на преносни мрежи, отделени по собственост**

**Чл. 109.** (1) Заявлението за сертифициране на оператор на преносна мрежа, отделен по собственост, съдържа данните по чл. 98, ал. 1.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат доказателства за съответствието на заявителя с критериите за сертифициране:

1. документи за корпоративната структура на оператора - копие от учредителните документи, вкл. решение за избор на членовете на надзорния съвет и за избор на членовете на управителния съвет, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията, копие от устава на дружеството;
2. документи, доказващи наличието на човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ;
3. документи, доказващи, че едно и също лице или едни и същи лица нямат право да:
  - а) упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на електрическа енергия или природен газ, и едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху оператори на преносна мрежа или върху преносна мрежа;
  - б) упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на преносна мрежа или върху преносна мрежа и едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на електрическа енергия или природен газ;
  - в) определят членове на надзорния съвет или на управителни органи на оператора на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка, съответно за електрическа енергия или за природен газ;
  - г) бъдат членове на надзорния съвет или на управителни органи на предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка, и едновременно - на оператор на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа;
4. доказателства за собствеността върху активите, необходими за дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ, включително на преносната мрежа;
5. данни за организационната структура на оператора (утвърдена структура, функции и отношения между отделните звена), за образованието и квалификацията на наетия ръководен персонал, за числеността и квалификацията на персонала на независимия преносен оператор, за сключените трудови договори (справка, анализ);
6. доказателства, че операторът не е част от вертикално интегрираното предприятие;
7. данни и доказателства за наличието на финансови възможности, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ, вкл. външно и вътрешно финансиране;
8. десетгодишен план за развитие на преносната мрежа и бизнес план.

**Чл. 110.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията приема решение за сертифициране на оператора, отделен по собственост, когато установи по безспорен начин, че са изпълнени условията по чл. 81о от Закона за енергетиката и

собственикът на преносната мрежа е доказал възможността си да изпълнява задълженията си.

**Чл. 111.** (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията осъществява непрекъснат текущ контрол върху оператора, отделен по собственост, за наличието на съответствие с критериите за сертифициране по Закона за енергетиката.

## **Раздел V**

### **План за развитие на преносна мрежа**

**Чл. 112.** (1) Операторът на преносна мрежа предоставя на комисията за одобрение 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, който съдържа:

1. предвижданията за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите 10 години на основната инфраструктура за пренос;
2. всички инвестиции, за които вече е взето решение;
3. определените нови инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години;
4. предвиждания график за всички инвестиционни проекти.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Планът за развитие на преносната мрежа се изготвя от оператора на преносна мрежа на базата на наличната информация за производството, доставките, потреблението и обмяна с други държави, включително техните предстоящи изменения, като взема предвид и инвестиционните планове за регионални мрежи и мрежи на територията на Европейския съюз. При изготвяне на 10-годишния план за развитие на електропреносната мрежа операторът се съобразява и с проучванията, плановите и прогнозите по чл. 87, ал. 3 от Закона за енергетиката. При изготвяне на 10-годишния план за развитие на газопреносната мрежа операторът се съобразява и с инвестиционните планове за съоръжения за съхранение на природен газ.

(3) Операторът на преносна мрежа консултира разработения по реда на предходните алинеи 10-годишен план за развитие на преносната мрежа с всички заинтересовани страни. Проектът на план за развитие на мрежата се публикува на интернет страницата на оператора в срок до 30 дни преди внасянето му за одобрение от комисията.

(4) Първият 10-годишен план за развитие на преносната мрежа се утвърждава от комисията с решението за сертифициране на оператора на преносна мрежа.

**Чл. 113.** (1) Комисията провежда консултации с всички настоящи или потенциални ползватели на мрежата относно 10-годишния план за развитие на преносната мрежа по открит и прозрачен начин, като организира обществено обсъждане на плана.

(2) На заинтересованите лица се дава срок за представяне на становища и предложения, който не може да е по-кратък от 14 дни.

(3) От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални ползватели на мрежата, може да бъде поискано да обосноват твърденията си. Резултатите от процеса на консултации, включително възможните нужди от инвестиции, се публикуват на страницата на комисията в интернет.

(4) Комисията извършва проучване дали 10-годишният план за развитие на преносната мрежа обхваща всички нужди от инвестиции, установени в процеса на консултации, и дали той е в съответствие с 10-годишните планове за развитие на мрежите в Европейския съюз.

**Чл. 114.** (1) Комисията извършва непрекъснат контрол и оценка относно изпълнението от преносния оператор на 10-годишния план за развитие на преносната мрежа.

(2) Когато независим преносен оператор не извърши инвестиция, която съгласно 10-годишния план за развитие на преносната мрежа е следвало да бъде извършена в следващите три години, комисията изисква от оператора писмено обяснение за причините заедно с данни и документи, които го подкрепят.

(3) Комисията с решение задължава оператора да осъществи нужните инвестиции, ако все още е необходимо те да бъдат извършени, както и да осигури възстановяване на разходите за тези инвестиции чрез цените за мрежовите услуги, освен ако неизпълнението по ал. 2 е по наложителни причини, които са извън контрола на оператора на мрежата.

## **Глава седма**

# **РЕШЕНИЯ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ПРЕДВИЖДАНИТЕ ГОДИШНИ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ МОЩНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ**

**(Загл. изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

**Чл. 115.** (1) Операторите на разпределителните електрически мрежи ежегодно разработват предвиждания за електрическите мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници към съответните разпределителни мрежи за следващия едногодишен ценови период.

(2) Предвижданията на операторите на разпределителните електрически мрежи се разработват по райони на присъединяване на обектите за производство и нива на напрежение в съответствие с утвърдената от комисията инвестиционна програма на електроразпределителното предприятие при отчитане преносните възможности на мрежите, отчетеното и прогнозното потребление на електрическа енергия и сключените предварителни договори за присъединяване.

(3) Въз основа на предвижданията по ал. 1 операторите на разпределителните електрически мрежи изготвят предложение, което представят на оператора на преносната електрическа мрежа до 28 февруари на съответната година.

(4) Към предложенията си по ал. 3 операторите на разпределителните електрически мрежи прилагат данни, справки и документи за:

1. сключените предварителни договори;
2. отчетеното и прогнозното потребление на електрическа енергия;
3. преносните възможности на мрежите;
4. възможностите за балансиране на мощностите в електроразпределителната мрежа.

**Чл. 116.** (1) Операторът на преносната електрическа мрежа на базата на предложенията на операторите на разпределителните електрически мрежи, утвърдената от комисията инвестиционна програма и 10-годишния план за развитие на преносната мрежа разработва предвиждане за електрическите мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници.

(2) Предвиждането на оператора на преносната електрическа мрежа по ал. 1 се разработва по райони на присъединяване на обектите за производство и нива на напрежение.

**Чл. 117.** Операторът на преносната електрическа мрежа може да поиска допълнителни данни и информация от операторите на разпределителните електрически мрежи относно предвижданията по райони на присъединяване на обектите за производство и нива на напрежение, които операторът на съответната електроразпределителна мрежа е длъжен да предостави в определения му за това срок.

**Чл. 118.** (1) Въз основа на предвиждането по чл. 116, ал. 1 операторът на преносната електрическа мрежа изготвя предложение за електрическите мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните мрежи

на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници за следващия едногодишен ценови период, което предоставя на комисията и на министъра на икономиката, енергетиката и туризма до 30 април на съответната година.

(2) Към предложението по ал. 1 операторът на преносната електрическа мрежа прилага:

1. предложенията на операторите на разпределителните електрически мрежи заедно с всички приложения към тях, както и допълнително предоставени данни и информация;

2. справки и данни относно:

а) сключените предварителни договори;

б) отчетеното и прогнозното потребление на електрическа енергия;

в) преносните възможности на мрежите;

г) възможностите за балансиране на мощностите в електроенергийната система.

**Чл. 119.** Министърът на икономиката, енергетиката и туризма в едномесечен срок от получаване на предложението на оператора на преносната електрическа мрежа изготвя и изпраща на комисията становище за съответствието му с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници.

**Чл. 120.** (1) Комисията разглежда предложението на оператора на преносната електрическа мрежа в двумесечен срок от подаването му.

(2) В процеса на проверката на изпратеното предложение комисията може да изиска от операторите на преносната и на разпределителните мрежи да представят допълнителни данни и справки.

(3) Комисията задължава оператора на преносната електрическа мрежа да преработи изготвеното предложение за предвижданията за едногодишен ценови период електрически мощности в следните случаи:

1. когато предложенията не съответстват на:

а) Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници според становището на министъра на икономиката, енергетиката и туризма;

б) предвижданията по 10-годишния план за развитие на преносната мрежа;

в) утвърдените инвестиционни програми на операторите на преносната и разпределителните мрежи;

2. когато се установи, че не са отчетени точно преносните възможности на мрежите и възможностите за балансиране на мощностите в електроенергийната система.

(4) Операторът на преносната електрическа мрежа е длъжен да преработи предложението в определения от комисията срок.

**Чл. 121.** (1) Комисията се произнася с решение по предложението на оператора на преносната електрическа мрежа за предвиждане за електрическите мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници в срок до 30 юни.

(2) С решението по ал. 1 комисията одобрява предвижданията за едногодишен период считано от 1 юли електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, по райони на присъединяване и нива на напрежение.

(3) Решението на комисията се публикува на интернет страницата на комисията.

## **Глава осма**

# **СНАБДЯВАНЕ НА КЛИЕНТИТЕ**

## Раздел I

### Общи положения

**Чл. 122.** (1) Лицензиантите са задължени да осигуряват надеждно, качествено и непрекъснато снабдяване на клиентите освен в случаите на спиране и прекъсване на снабдяването при:

1. извършване на планови или аварийни ремонти на преносната и разпределителната мрежа;
  2. определен от компетентен държавен орган ограничителен режим за ползване на електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ;
  3. неплащане на дължими суми;
  4. договорни нарушения на клиентите, за които такава санкция е приложима.
- (2) Потребителите на енергийни услуги имат право да бъдат присъединявани към мрежите на лицензиантите при условията и по реда, предвидени в Закона за енергетиката и наредбите за прилагането му, регламентиращи присъединяването към тези мрежи.
- (3) Лицензиантите са длъжни да осигурят измерване и отчитане на електрическата енергия, на топлинната енергия или на природния газ чрез:
1. монтиране и поддържане в изправност на средства за търговско измерване;
  2. назначаване на квалифициран персонал за контрол и отчитане на измервателните средства.

**Чл. 123.** (1) Лицензиантите, предоставящи услуги от обществен интерес, са длъжни да осигурят защита на правата на клиентите и равнопоставеност между групите клиенти, включително чрез:

1. изготвяне на договори с потребители на енергийни услуги, чиито условия, както и предложенията за тяхната промяна се оповестяват преди сключването или потвърждаването на договора;
  2. изготвяне, одобряване от комисията и публикуване на общи условия за снабдяване на клиентите;
  3. предоставяне на информация на потребителите на енергийните услуги;
  4. изготвяне, одобряване от комисията и публикуване на правила за работа с потребителите на енергийни услуги;
  5. сключване на договори за продажба на електрическа енергия, топлинна енергия и на природен газ при общи условия;
  6. осигуряване на центрове за работа с потребителите на енергийни услуги;
  7. публикуване на правила за работа в аварийни ситуации и промяна на правилата.
- (2) Договорите между потребители на енергийни услуги и енергийните предприятия, предоставящи услуги от обществен интерес, задължително трябва да съдържат:
1. данни за енергийното предприятие, включително адрес;
  2. предлаганите услуги и условията и реда за тяхното предоставяне;
  3. средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими цени на предлаганите услуги;
  4. срок на договора, условията за временно преустановяване, прекратяване на тяхното предоставяне и на договора;
  5. условията за едностранно прекратяване на договора от ползвателя на енергийни услуги и възможността за такова прекратяване без допълнително плащане;
  6. условията и реда за прихващане и възстановяване на суми при неспазване на изискванията за качество на договорените услуги, включително неточно или забавено фактуриране;
  7. правата на потребители на енергийни услуги, включително информация относно процедурата по разглеждането и произнасянето по жалби;
  8. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) други условия съгласно предвиденото в Закона за енергетиката.

(3) Енергийните предприятия по ал. 1 предоставят във фактурите или заедно с тях в информационни материали и на интернет страниците си информация за:

1. начините на плащане, цени за спиране или възстановяване на снабдяването, цени за услуги по извършване на поддръжка и други цени на услуги, свързани с лицензионната дейност;
2. процедурата за смяна на доставчик и информация, че потребители на енергийни услуги не дължат допълнителни плащания при смяна на доставчика си;
3. реално потребените количества и извършените разходи без задължение за допълнително плащане за тази услуга;
4. изготвяне на окончателна изравнителна сметка при всяка смяна на доставчика;
5. дела на всеки енергиен източник в общата доставена енергия от доставчика през предходната календарна година по разбираем и ясно съпоставим начин;
6. съществуващи източници на обществено достъпна информация за въздействието върху околната среда по отношение най-малко на емисиите на въглероден диоксид и радиоактивните отпадъци - резултат от производството на електрическа енергия от различните енергийни източници, в общата доставена енергия от доставчика през предходната година;
7. информация относно средствата за уреждане на спорове;
8. контролен списък, приет от Европейската комисия, съдържащ практическа информация за техните права.

(4) Производителите на електрическа енергия, съответно общественият доставчик на електрическа енергия, са длъжни да предоставят на крайните снабдители с електрическа енергия и на доставчиците на електрическа енергия от последна инстанция информацията, необходима за изпълнение на задълженията им по ал. 3, т. 5 и 6.

**Чл. 124.** (1) Лицензиантите, предоставящи услуги от обществен интерес, са задължени да публикуват на страницата си в интернет, на видно място в центровете за работа с потребителите на енергийни услуги и по друг подходящ начин актуална информация най-малко за:

1. общите условия на договорите с потребителите на енергийни услуги или условията по договорите с потребители на енергийни услуги;
2. наименование, адрес и телефон за контакти с енергийното предприятие;
3. предлагани услуги:
  - а) вид на предлаганите от енергийното предприятие услуги;
  - б) цени за предоставяните услуги и съдържанието на всеки ценови елемент, като такса за достъп, потребителски такси, такси за поддръжка; прилаганите стандартни отстъпки, специални и целеви тарифни схеми, допълнителни такси и разходи във връзка с крайни електронни съобщителни устройства;
  - в) процедури за компенсации и възстановяване на разходи;
4. процедури за уреждане на спорове, включително разработените от енергийното предприятие.

(2) Информацията по ал. 1 се публикува в ясна, разбираема и леснодостъпна форма.

(3) Комисията може да определи допълнителни изисквания по отношение на формата, в която да се публикува информацията по ал. 1.

## **Раздел II**

### **Норми за качество на услугите**

**Чл. 125.** (1) Качеството на снабдяването с електрическа и топлинна енергия и с природен газ се определя по следните групи показатели:

1. качество на електрическата и топлинната енергия и на природния газ;
2. сигурност, непрекъснатост и ефективност на снабдяването;
3. качество на търговските услуги.

- (2) Показателите за качество, включени в групите по ал. 1, и техните целеви стойности (норми) се определят от комисията с методики и/или указания за отчитане изпълнението на целевите показатели за качеството на енергията, за непрекъснатост на снабдяването и за качество на обслужването.
- (3) Конкретните стойности (норми) на показателите за качество и периодът за достигане на целевите стойности (норми) за всеки лицензиант се приемат с решение на комисията и стават условия на лицензията.
- (4) Показателите за качество, които се вземат предвид при прилагане на наредбите за регулиране цените на електрическата енергия, на топлинната енергия и на природния газ, са обобщените показатели за качеството на енергията, за непрекъснатост на снабдяването и за качество на обслужването.
- (5) Лицензиантите съобразяват задължително своите бизнес планове, включително инвестиционните си програми, с постигането на целевите норми по ал. 3.
- (6) Лицензиантите изготвят като част от бизнес плановете си програми за събиране, съхраняване, анализ и представяне пред комисията на информацията, необходима за оценка на качеството на електрическата и топлинната енергия, на природния газ и на предоставяните услуги.
- (7) Комисията контролира изпълнението на плановете и програмите по ал. 5 и 6 като част от контролната дейност по изпълнение условията на лицензиите.
- (8) Лицензиантите съхраняват цялата информация за показателите за качеството на енергията, за непрекъснатост на снабдяването и за качество на обслужването по начин и в срокове, определени от комисията.
- (9) Комисията има право да извършва мониторинг на изпълнението на показателите за качество на обслужването, както и на процеса по събиране и съхраняване на предоставената информация.

## **Раздел III**

### **Продажба на електрическа енергия, топлинна енергия, природен газ, разпределение на електрическа енергия и пренос на природен газ при публично известни общи условия**

**Чл. 126.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.) Комисията одобрява общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ по чл. 95а, 98а, 150 и 183а от Закона за енергетиката, общи условия за пренос/разпределение на електрическа енергия по чл. 104а от Закона за енергетиката и общи условия за разпределение на природен газ по чл. 183б от Закона за енергетиката.

(2) Публично известните общи условия по ал. 1 се изготвят и предлагат от:

1. крайните снабдители на електрическа енергия - за продажба на електрическа енергия;
2. топлопреносното предприятие - за продажба на топлинна енергия за битови нужди;
3. крайните снабдители на природен газ - за продажба на природен газ;
4. оператора на електропреносната мрежа, оператора на електроразпределителната мрежа и оператора на газоразпределителната мрежа - за пренос на електрическа енергия и природен газ през електропреносната, електроразпределителните и газоразпределителните мрежи до крайните клиенти;
5. доставчиците от последна инстанция - за продажба на електрическа енергия.

**Чл. 127.** (1) Общите условия по чл. 126, ал. 2 съдържат условията по чл. 123, ал. 2, както и:

1. правата и задълженията на енергийното предприятие и на потребителите на енергийни услуги;
  2. условията за качество на снабдяването;
  3. информацията, която се предоставя от енергийното предприятие съгласно чл. 123, ал. 3;
  4. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;
  5. реда за измерване, отчитане, разпределение и заплащане на електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ;
  6. реда за осигуряване на достъп до средствата за търговското измерване или други контролни приспособления, както и до отоплителните тела при ползване на топлинна енергия;
  7. отговорността на енергийното предприятие при нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ;
  8. реда и сроковете за предоставяне и получаване от крайните клиенти на индивидуалните им сметки за разпределение на топлинна енергия, както и определяне на момента, от който тече срокът за възражение;
  9. прозрачни и достъпни процедури за разглеждане на претенции на клиенти, както и процедури за връщане на недължимо платена сума и за обезщетяване за претърпени вреди;
  10. съдържанието на издаваните от енергийните предприятия фактури или сметки, които отразяват действителната консумация и съдържат конкретни данни за номера на измервателния уред, консумацията на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ за отчетния период, дължимия данък върху добавената стойност (ДДС) и разбивка на цената по компоненти, ако такива са утвърдени;
  11. предварително уведомяване за прекъсване, ограничаване или влошено качество на услугите при извършване на ремонтни работи, оперативни превключвания, въвеждане в експлоатация на нови съоръжения и други подобни действия, които подлежат на планиране, както и за сроковете на прекъсването, ограничаването или влошаването на качеството на услугата;
  12. уведомяване на крайните клиенти за изменения на общите условия в срок не по-кратък от един месец преди внасянето им за одобряване в комисията;
  13. предварително уведомяване на крайния клиент при искане за достъп до негови помещения;
  14. публично оповестяване на адрес и/или телефон за контакт при повреди и за предоставяне на информация;
  15. предоставяне на информация;
  16. съхраняване за определен срок на данните, необходими за разплащанията;
  17. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 от Закона за енергетиката.
- (2) Общите условия следва да бъдат съставени от енергийното предприятие ясно, изчерпателно и в леснодостъпна за клиентите форма.

**Чл. 128.** (1) Проектите на общите условия се оповестяват от енергийното предприятие на крайните клиенти по подходящ начин и се обявяват в центровете за работа с крайните клиенти най-малко 30 дни преди представянето им за одобряване от комисията. В обявлението се посочват:

1. телефон и адрес за приемане на предложения по проекта;
2. срок за представяне на предложенията;
3. датата, часът и мястото за провеждане на публично обсъждане на проекта на общи условия.

(2) Енергийните предприятия водят писмен протокол от публичното обсъждане.

**Чл. 129.** (1) Енергийните предприятия представят за одобряване в комисията проектите на общи условия след изтичане на срока по чл. 128, ал. 1 с писмено заявление, към което се прилагат:

1. становищата и бележките по проекта, получени в хода на публичното обсъждане на общите условия, както и протоколът от публичното обсъждане;
2. становище на енергийното предприятие по получените коментари и бележки в хода на публичното обсъждане на проекта на общите условия;
3. решение на управителните органи на енергийното предприятие за приемане на общите условия.

(2) При разглеждане на предложените проекти на общи условия комисията може да изисква от енергийните предприятия допълнителна информация и да дава задължителни указания и срок за изменение и допълнение на проектите за общи условия с оглед привеждането им в съответствие с изискванията на закона и осигуряване на равнопоставеност.

**Чл. 130.** (1) Комисията се произнася с решение по искането за одобряване на общите условия в 30-дневен срок от представяне на информацията или изпълнение на указанията.

(2) С решението по ал. 1 комисията:

1. одобрява общите условия;
2. в случаите, когато дружеството не е изпълнило задължителните указания в определения срок и общите условия не осигуряват равнопоставеност между страните по договора, одобрява общите условия съобразно дадените указания или отказва да одобри общите условия.

**Чл. 131.** (1) Енергийните предприятия публикуват одобрените от комисията общи условия най-малко в един централен и в един местен всекидневник в срок 7 дни след приемането на решението за одобряването им. Общите условия се публикуват на страницата на енергийното предприятие в интернет и се предоставят в центровете за работа с клиентите през целия период на дейността на енергийното предприятие.

(2) Общите условия влизат в сила 30 дни след първото им публикуване, без да е необходимо изрично писмено приемане от крайните клиенти.

(3) Крайни клиенти, които не са съгласни с общите условия, имат право в срок до 30 дни след влизането им в сила да внесат при съответното енергийно предприятие заявление, в което да предложат специални условия.

(4) Приетите от енергийното предприятие специални условия, различни от публикуваните, се отразяват в допълнителни писмени споразумения. Тези споразумения не могат да предвиждат условия, които поставят крайните клиенти в неравноправно положение спрямо останалите.

(5) Нормите на ал. 3 и 4 се прилагат и за нови клиенти.

**Чл. 132.** (1) Общите условия могат да се изменят и/или допълват с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта;
2. по инициатива на комисията, вкл. по предложение на сдружения на потребителите по Закона за защита на потребителите и юридически лица с нестопанска цел.

(2) За изменение и допълнение на общите условия по искане на лицензианта се прилага процедурата, предвидена за първоначалното им приемане.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) В случаите, когато комисията е изисквала от лицензианта да направи предложение за изменение и допълнение на общите условия и той не го направи в определения от комисията срок, се изготвя доклад на работна група, назначена със заповед на председателя на КЕВР, който се приема на закрито заседание на комисията и се публикува на интернет страницата ѝ. С приемането на доклада комисията определя дата за провеждане на обществено обсъждане със заинтересованите страни. В срок

не по-кратък от 14 дни от датата на общественото обсъждане лицензиантът и заинтересованите лица имат право да представят писмените си бележки по предложението за изменение на общите условия.

(4) Комисията се произнася с решение за:

1. изменение и/или допълнение на общите условия, или
2. отказ да измени и/или допълни общите условия.

## **Раздел IV**

### **Писмени договори при общи условия**

**Чл. 133.** (1) Комисията одобрява общи условия на писмените договори за:

1. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) продажба на топлинна енергия по чл. 149 от Закона за енергетиката;
2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) възлагане за извършване на услугата дялово разпределение на топлинна енергия по чл. 139в от Закона за енергетиката.

(2) Общите условия по ал. 1 се изготвят:

1. от топлопреносното предприятие:

- а) за продажба на топлинна енергия на клиенти за небитови нужди;
- б) за изкупуване на топлинна енергия от производителите;
- в) (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) за възлагане на лице по чл. 139б от Закона за енергетиката извършване на услугата дялово разпределение на топлинна енергия;
- г) за продажба на топлинна енергия на доставчик;
- д) за продажба на топлинна енергия на асоциация на клиентите в сграда - етажна собственост;

2. от производител на топлинна енергия - за продажба на топлинна енергия за небитови нужди на пряко присъединени клиенти;

3. от доставчика на топлинна енергия:

- а) за продажба на топлинна енергия на клиентите в сграда - етажна собственост;
- б) (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) за възлагане на лице по чл. 139б от Закона за енергетиката извършване на услугата дялово разпределение на топлинна енергия.

(3) Общите условия по ал. 1 трябва да отговарят на изискванията по чл. 123, ал. 2, като съдържат и:

1. условията и изискванията към качеството на услугата;
2. предлагани допълнителни услуги по поддържане на уредби и съоръжения на клиентите;
3. отговорност на енергийното предприятие за нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване;
4. неустойки за нарушения на договора.

(4) Общите условия или измененията им се публикуват от лицензианта на страницата му в интернет и се представят на видно място в центровете за работа с клиентите или по друг подходящ начин в срок не по-кратък от 30 дни преди внасянето им в комисията за одобряване.

(5) Енергийните предприятия представят за одобряване в комисията проектите на общи условия след изтичане на срока по ал. 4 с писмено заявление, към което се прилагат:

1. получените становища и бележки по проекта;
2. становище на енергийното предприятие по получените коментари и бележки;
3. решение на управителните органи на енергийното предприятие за приемане на общите условия.

(6) При разглеждане на предложените проекти на общи условия комисията може да изисква от енергийните предприятия допълнителна информация и да дава задължителни указания и срок за изменение и допълнение на проектите за общи условия с оглед привеждането им в съответствие с изискванията на закона и осигуряване на равнопоставеност.

**Чл. 134.** (1) Комисията се произнася с решение по искането за одобряване на общите условия в 30-дневен срок от представяне на информацията или изпълнение на указанията.

(2) С решението по ал. 1 комисията:

1. одобрява общите условия;

2. в случаите, когато дружеството не е изпълнило задължителните указания в определения срок и общите условия не осигуряват равнопоставеност между страните по договора, комисията одобрява общите условия съобразно дадените указания или отказва да одобри общите условия.

(3) Общите условия могат да се изменят и/или допълват с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта;

2. по инициатива на комисията, вкл. по предложение на сдружения на потребителите по Закона за защита на потребителите и юридически лица с нестопанска цел.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) В случаите, когато комисията е изисквала от лицензианта да направи предложение за изменение и допълнение на общите условия и той не го направи в определения от комисията срок, се изготвя доклад на работна група, назначена със заповед на председателя на КЕВР, който се приема на закрито заседание на комисията и се публикува на интернет страницата ѝ. С приемането на доклада комисията определя дата за провеждане на обществено обсъждане със заинтересованите страни. В срок не по-кратък от 14 дни от датата на общественото обсъждане лицензиантът и заинтересованите лица имат право да представят писмените си бележки по предложението за изменение на общите условия.

(5) Комисията се произнася с решение, като:

1. изменя и/или допълва общите условия, или

2. отказва да измени и/или допълни общите условия.

**Чл. 135.** (1) Всеки клиент има право предварително да се запознае с проекта на договор и с одобрените от комисията общи условия за този вид договори.

(2) Енергийните предприятия/доставчикът на топлинна енергия са длъжни да предложат на клиентите алтернативни начини за плащане по договорите.

## **Раздел V**

### **Общи условия за достъп до мрежите за пренос и разпределение на електрическа енергия по Закона за енергията от възобновяеми източници (Загл. изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

**Чл. 136.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Комисията одобрява общи условия за достъп до мрежите за пренос и разпределение на електрическа енергия по чл. 30 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

(2) Общите условия по ал. 1 се изготвят и предлагат от:

1. оператора на електропреносната мрежа - за достъп до мрежата за пренос на електрическа енергия;

2. операторите на електроразпределителните мрежи - за достъп до мрежите за разпределение на електрическа енергия.

(3) Комисията се произнася с решение по искането за одобряване на общите условия. С решението комисията одобрява общите условия или отказва да ги одобри и дава задължителни указания за изменение и допълнение на проекта.

(4) За изменение и допълнение на общите условия се прилага процедурата, предвидена за първоначалното им приемане.

**Чл. 137.** Общите условия по чл. 136 съдържат задължително:

1. правата и задълженията на енергийното предприятие и на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници;
2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) изисквания за представяне на оценка на потенциала по чл. 19, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници, когато изготвянето ѝ е задължително, въз основа на който потенциал се изготвят прогнозните графици за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници;
3. условията по изпълнение на прогнозните графици за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници;
4. условията и реда за предаване на данни от производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници над 30 kW в реално време на оператора на преносната или на разпределителната електрическа мрежа за доставената в точката на присъединяване електрическа мощност;
5. условията за прекратяване или прекъсване на достъпа до съответната мрежа;
6. условията и реда за уведомяване на производителя на електрическа енергия от възобновяеми източници за въведените ограничения;
7. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) отговорността на енергийното предприятие при нерегламентирано прекъсване или ограничаване в производствения режим на енергийния обект на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с изключение на случаите на планови ремонти, както и с изключение на случаите по чл. 72 и 73 от Закона за енергетиката.

**Чл. 138.** (1) Проектите на изготвените общи условия се оповестяват и обсъждат при условията и по реда на чл. 128.

(2) Енергийните предприятия представят на комисията за одобряване проектите на общи условия с писмено заявление, към което се прилагат:

1. становищата и бележките по проекта, получени от заинтересованите лица;
2. становище на енергийното предприятие по получените коментари и бележки;
3. решение на управителните органи на енергийното предприятие за приемане на общите условия.

(3) При разглеждане на предложените проекти на общи условия комисията може да изисква от енергийните предприятия допълнителна информация и да дава задължителни указания за изменение и допълнение на проектите за общи условия с оглед привеждането им в съответствие с изискванията на закона и осигуряване на равнопоставеност.

**Чл. 139.** (1) Комисията се произнася с решение по искането за одобряване на общите условия.

(2) С решението по ал. 1 комисията:

1. одобрява общите условия;
2. отказва да одобри общите условия, когато не са изпълнени задължителните указания на комисията по чл. 138, ал. 3 или общите условия не осигуряват равнопоставеност между страните по договора, както и когато не съответстват на изискванията на чл. 137.

**Чл. 140.** (1) Енергийните предприятия публикуват одобрените от комисията общи условия най-малко в един централен всекидневник и на интернет страницата си в срок до 3 дни след съобщаването на решението за одобряването им по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Одобрените от комисията общи условия влизат в сила 30 дни след публикуването им, без да е необходимо изрично писмено приемане от производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници.

**Чл. 141.** (1) Общите условия могат да се изменят и/или допълват с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта;

2. по инициатива на комисията.

(2) За изменение и допълнение на общите условия се прилага процедурата, предвидена за първоначалното им приемане.

## **Глава девета**

# **РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЖАЛБИ И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ**

## **Раздел I**

### **Жалби**

**Чл. 142.** (1) Комисията разглежда жалби на:

1. ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечен природен газ, свързани с изпълнението на задълженията им по Закона за енергетиката, и на потребители срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдители, свързани с изпълнението на задълженията им по Закона за енергетиката;

3. лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната дейност по Закона за енергетиката, както и на В и К оператори срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

4. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) членовете на органите на оператора на преносна мрежа, на отговорниците по съответствието при оператор на преносна мрежа и на лицата по чл. 81д, ал. 9 от Закона за енергетиката при прекратяване на техните правоотношения в предвидените от Закона за енергетиката случаи.

(2) Сдружения на потребителите по Закона за защита на потребителите и юридически лица с нестопанска цел за защита на потребителите на енергийни услуги могат да подават жалби по ал. 1, т. 1 и 2 за нарушаване на колективни интереси на потребителите на енергийни услуги, както и да предлагат на комисията да започне процедура за промяна в общите условия на договорите по реда на тази наредба.

(3) Комисията разглежда и жалби на:

1. независимия преносен оператор срещу вертикално интегрираното предприятие и на вертикално интегрираното предприятие срещу независимия преносен оператор;

2. независимия системен оператор срещу собственика на преносната мрежа и на собственика на преносната мрежа срещу независимия системен оператор, като взема решение по жалбата в срок два месеца след получаването ѝ; този срок може да бъде удължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията; със съгласието на жалбоподателя удълженият срок може да бъде продължен с още два месеца.

(4) Комисията разглежда жалба по ал. 1, т. 1 и 2, ако същата е разгледана от съответното дружество и жалбоподателят не е удовлетворен от отговора по жалбата, както и в случаите, когато не е получил отговор по нея.

(5) В случаите по ал. 4, когато жалбата не е разгледана, същата се препраща за разглеждане от съответното дружество, което е длъжно да я разгледа и да уведоми за резултата жалбоподателя.

**Чл. 142а.** (Нов – ДВ, бр. 52 от 2018 г.) (1) Жалба по чл. 142 се подава писмено на хартиен носител или по електронен път.

(2) При подаване на жалба до комисията чрез съответното енергийно предприятие или ВиК оператор енергийното предприятие или ВиК операторът могат да подадат становището си заедно с преписката по жалбата в електронна форма чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги от комисията, подписано с квалифициран електронен подпис съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(3) В случаите, когато жалба по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 2 от физическо лице не е подадена чрез съответното енергийно предприятие или ВиК оператор, същата може да се подаде в електронна форма чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги от комисията, подписана с електронен подпис или усъвършенстван електронен подпис съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(4) Жалба по чл. 142, ал. 1 от юридическо лице може да се подаде в електронна форма чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги от комисията, подписана с квалифициран електронен подпис съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

**Чл. 143.** (1) Жалбата трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е написана на български език;
2. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2021 г., в сила от 6.08.2021 г.) да са посочени името и адресът или наименованието и единният идентификационен код на жалбоподателя, както и наименованието на лицето, срещу което е жалбата;
3. да е посочено в какво се състои искането;
4. да са изложени обстоятелствата по случая и да са представени доказателства, ако жалбоподателят разполага с такива;
5. да е подписана от жалбоподателя.

(2) Към жалбите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 2 жалбоподателят прилага отговора на дружеството или други доказателства, че жалбата му е разгледана от съответното дружество.

(3) Жалбата се подава до комисията чрез съответното енергийно предприятие или В и К оператор, които са длъжни да извършат проверка по нея и да я изпратят в комисията заедно със становището си, както и цялата преписка по нея, в 7-дневен срок от получаването на жалбата.

(4) В случаите, когато жалбата не е подадена чрез съответното енергийно предприятие или В и К оператор, комисията изпраща подадената жалба на енергийното предприятие или В и К оператора, като изисква извършването на проверка и изпращане в комисията на жалбата, заедно със становището на дружеството, както и цялата преписка по жалбата, в 7-дневен срок от получаване на жалбата.

(5) В случаите по ал. 3 и 4 съответното енергийно предприятие или В и К оператор са длъжни да изпратят копие от становището си по жалбата до жалбоподателя, като представят в комисията доказателства за получаването му от жалбоподателя.

(6) Комисията разглежда жалбата, ако към нея е приложено становището на енергийно предприятие или В и К оператора, ведно с цялата преписка по жалбата.

**Чл. 144.** (1) При проверката на подадената жалба се събират всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по нея.

(2) По подадената жалба може да се:

1. организира среща на страните в седалището на комисията за допълнително изясняване на обстоятелствата; за срещата се води протокол, който се подписва от страните;
2. съдейства за доброволно уреждане на спора.

**Чл. 145.** (1) След приключване на проверката по жалбата се изготвя доклад и проект на решение, в които се отразяват обстоятелствата по жалбата, становището на проверяваното лице, събраните по административната преписка доказателства, правните и фактическите констатации по жалбата. Към доклада и проекта на решение се прилагат всички събрани по административното производство доказателства.

(2) Докладът, проектът на решение, жалбата и преписката по нея се представят на председателя на комисията, който с резолюция определя внасянето им за разглеждане на жалбата и решаването ѝ от комисията в закрито заседание.

**Чл. 146.** (1) В двумесечен срок от подаване на жалба по чл. 142, ал. 1, т. 1, 2 и 3 и ал. 2 комисията може да съдейства за доброволно уреждане на спора. Срокът може да бъде продължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията.

(2) При жалби по чл. 142, ал. 1, т. 1, 2 и 3, включително подадени по чл. 142, ал. 2, когато не е постигнато доброволно уреждане на спора или при отказ на страна от доброволно уреждане, комисията взема решение по жалбата в срок до два месеца след получаването ѝ. Този срок може да бъде удължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията. Със съгласие на жалбоподателя удълженият срок може да бъде продължен с още два месеца.

**Чл. 147.** (1) Когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е неоснователна, тя с решение прекратява преписката.

(2) Когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е основателна, тя с решението си дава задължителни указания и определя подходящ срок за изпълнението им.

(3) Комисията уведомява страните по жалбата за решението си в 7-дневен срок от приемането му.

**Чл. 148.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.) Решенията на комисията по тази глава подлежат на обжалване пред Административния съд – София-град (АССГ) по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

(2) Комисията може да публикува решенията по жалбите на своята страница в интернет, но не и доказателствата, становищата или аргументите на страните в спора.

**Чл. 149.** (1) Жалбата по чл. 142, ал. 1, т. 4 се подава в 7-дневен срок от получаване на решението или акта за предсрочно прекратяване на съответното правоотношение.

(2) Жалбата следва да отговаря на изискванията на чл. 143, ал. 1 и да е подадена до комисията чрез лицето, чиито действия се обжалват.

(3) Лицето, чиито действия се обжалват, окомплектова цялата преписка по жалбата и ведно със становището си по нея я изпраща на комисията в тридневен срок от получаването ѝ.

(4) При проверка на подадената жалба се събират всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по нея.

(5) Комисията се произнася с решение по жалбата в двуседмичен срок от получаването ѝ.

(6) Когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е неоснователна, тя с решение прекратява преписката.

(7) Когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е основателна, тя с решението си дава задължителни указания и определя подходящ срок за изпълнението им.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Когато в резултат на проверката е установено нарушение при прекратяване на правоотношението на жалбоподателя с проверяваното лице, комисията възразява срещу прекратяване на правоотношението, като в

този случай решението за прекратяване на правоотношението не поражда действие съгласно чл. 81д, ал. 3 от Закона за енергетиката.

(9) Комисията уведомява страните по жалбата за решението си в 3-дневен срок от приемането му.

## **Раздел II**

### **Доброволно уреждане на споровете**

**Чл. 150.** (1) Комисията може да съдейства за доброволно уреждане на спорове при постъпване на жалба по чл. 142, ал. 1, т. 1, 2 и 3 и ал. 2 и писмено съгласие от страните.

(2) При доброволното уреждане на спорове комисията не се произнася с решение.

**Чл. 151.** (1) При направено писмено съгласие от страните за доброволно уреждане на спора работната група предлага на комисията да удължи срока за разглеждане на жалбата с 2 месеца.

(2) С решението за удължаване на срока комисията определя лице от работната група по жалбата - помирител, което да съдейства за доброволното решаване на спора. Копие от решението за удължаване на срока се изпраща на страните по жалбата.

(3) Помирителят информира страните, че помирителната процедура е доброволна и поверителна и не пречи на страните да търсят защита на правата си по съдебен ред.

(4) Помирителната процедура се провежда в седалището на комисията.

(5) При провеждане на срещите за доброволно уреждане на спора задължително участват страните и определеният помирител. За всяка проведена среща се изготвя протокол, който се подписва от страните и помирителя.

**Чл. 152.** (1) Помирителят използва всички разумни средства и усилия за разрешаване на спора и със съгласието на всяка от страните може да разкрива обявена от тях за поверителна информация пред другата страна с цел да съдейства за постигане на споразумение.

(2) Помирителят може да предложи на страните решение на спора и при съгласие - да оформи писмено споразумението, което се подписва от тях.

(3) Споразумението за доброволно уреждане на спора може да съдържа задължения за заплащане на разноски за производството, както и други задължения, произтичащи от условията на лицензията, сключени договори или нормативни или административни актове.

**Чл. 153.** В случай че страните не могат да постигнат доброволно уреждане на спора си в двумесечен срок от решението за удължаване на срока за разглеждане на жалбата, работната група продължава проверката по жалбата по реда, определен в раздел I.

## **Раздел III**

### **Жалби и спорове във връзка с конкуренцията**

**Чл. 154.** (1) Когато при осъществяване на правомощията си комисията констатира, че лицензиант нарушава или ограничава конкуренцията, тя сезира КЗК.

(2) Комисията изпраща писмено искане КЗК да разгледа и проучи преписката, по която са констатирани нарушения, и да предприеме необходимите действия в рамките на нейната компетентност.

(3) Искането по ал. 2 съдържа основанията за сезиране на КЗК и към него се прилагат копия от доказателствата по случая. Копие от искането се изпраща и на лицензианта.

(4) Комисията подпомага КЗК чрез предоставяне на всяка необходима информация и документи, които могат да се ползват от КЗК във връзка с преписката.

(5) По време на производството пред КЗК комисията я уведомява за настъпили промени на обстоятелствата по преписката.

**Чл. 155.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В случай че КЗК установи с решение, че с дейността си лицензиантът нарушава или ограничава конкуренцията, комисията може да наложи принудителни мерки, предвидени в Закона за енергетиката.

(2) В случай на установено от КЗК системно нарушение на правилата на конкуренцията комисията може да отнеме лицензията.

## **Глава девета "а"** **(Нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)** **УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА** **КОНТРОЛ ПО ГЛАВА СЕДМА "А" ОТ ЗАКОНА ЗА** **ЕНЕРГЕТИКАТА**

### **Раздел I** **(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)** **Общи правила**

**Чл. 155а.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., изм., бр. 25 от 2022 г.) (1) Участниците на пазара по смисъла на чл. 2, т. 7 и 8 от Регламент (ЕС) 1227/2011 са длъжни да съхраняват на електронен/магнитен носител за срок от пет години данните за всички сключени сделки по договори за доставка на електроенергия и електроенергийни деривати с клиенти на едро и оператори на преносни системи, както и данни за сделки за договори за доставка на газ и на газови деривати с клиенти на едро и оператори на газопреносни системи, както и с оператори на системи за съхранение и за ВПП.  
(2) Данните по ал. 1 се предоставят на Комисията за енергийно и водно регулиране при поискване.

**Чл. 155б.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., изм., бр. 25 от 2022 г.) (1) Данните по чл. 155а следва да съдържат, когато е приложимо, подробности за елементите на съответната сделка, както следва:

1. данни за осъществените от тях сделки на пазарите за търговия на едро с енергия, включително оттеглени и анулирани нареждания за търгуване; информацията, която трябва да се съхранява, включва точно посочване на закупените и продадените на едро енергийни продукти, договорената цена и количество, датите и времето на изпълнение, страните по сделката и бенефициерите по сделката и всяка друга относима информация, която е посочена в приложение от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014;

2. информация, представляваща основни данни, докладвани в съответствие с чл. 8 и 9 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014, свързана с капацитета и използването на съоръженията за производство, съхранение, потребление или пренос на електроенергия или природен газ или свързана с капацитета и използването на съоръжения за втечнен природен газ (ВПП), включително планирана или непланирана неналичност на такива съоръжения.

(2) Съхраняваната информация включва също информацията, предоставена на АСЕР съгласно таблиците, посочени в Приложението – подробни данни за договори, подлежащи на докладване, към Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014, като това включва:

1. подлежащи на докладване подробни данни за стандартни договори за доставка на електроенергия и газ;

2. подлежащи на докладване подробни данни за нестандартни договори за доставка на електроенергия и газ;

3. подлежащи на докладване подробни данни за сделки с енергийни продукти на едро във връзка с пренос на електроенергия;

4. подлежащи на докладване подробни данни за енергийни продукти на едро във връзка с пренос на газ.

(3) Всеки участник на пазара е длъжен да съхранява за срок 5 години по достъпен и подходящ за ползване начин цялата документация, отнасяща се до сключените сделки, оттеглени и анулирани нареждания за покупка и/или продажба на енергийни продукти на едро; правила и процедури за идентифициране, избягване и/или преустановяване на нарушение по Регламент (ЕС) № 1227/2011; отговорности на персонала, както и вътрешна и външна кореспонденция във връзка със и/или по повод на търговията с такива продукти.

(4) Всеки участник на пазара е длъжен да съхранява за срок 5 години записи на телефонни разговори, отнасящи се до нареждания и/или сделки с енергийни продукти на едро, по начин, позволяващ удостоверяването на дадените нареждания за сделки с енергийни продукти на едро, включително когато лицето, получило нареждането, търгува за собствена сметка или за сметка на компания майка или свързано предприятие по смисъла на Регламент (ЕС) № 1227/2011. Когато нарежданията са дадени и/или сделките са сключени по други канали, различни от телефон, участникът на пазара е длъжен да осигури за срока по чл. 155а съхраняването на записите на друг траен носител, позволяващ тяхното възпроизвеждане, като документ, електронно съобщение, факс, протокол или бележки от срещи с клиент.

(5) Участници на пазара, които извършват дейност извън организиран борсов пазар на електрическа енергия и природен газ, са длъжни освен данните по ал. 1 да записват и съхраняват и информация за:

1. цените, които са съобщили на участниците на пазар за търговия с енергийни продукти на едро – свои клиенти, съгласно изискванията на ал. 1;

2. източника на информация за тези цени;

3. изпълнението на нарежданията;

4. всяка друга информация, която е предоставена на клиент във връзка със сключване на договор с енергиен продукт на едро.

**Чл. 155в.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Операторът на организиран борсов пазар на електрическа енергия и операторът на организиран борсов пазар на природен газ са длъжни да прилагат подходящи мерки, системи, правила и процедури за съхраняване в електронен вид на получените нареждания от участници на съответния пазар. Тези мерки трябва да осигуряват съхраняване на информацията за сключени сделки и получени нареждания с енергийни продукти на едро отделно от нарежданията за сделки, по които страна е съответният оператор.

(2) Мерките по ал. 1 трябва да осигуряват гаранции за публичност на получените оферти за продажба и покупка на енергийни продукти на едро; извършваните съпоставки на офертите за продажба и покупка за съответния период до покриване на търсенето; информирание на участниците за сключените сделки на организирания пазар на електрическа енергия и природен газ, както и запазване имуществените права на участниците на съответния борсов пазар, свързани с принадлежащите им обезпечения и парични средства.

(3) Операторът на организиран борсов пазар на електрическа енергия и операторът на организиран борсов пазар на природен газ са длъжни да създадат вътрешна организация, която:

1. да създаде условия за своевременно идентифициране, спиране, предотвратяване и докладване на комисията при спазване на всички изисквания за защита на търговската тайна и непублично докладване за случаи на сделки и/или нареждания, които биха могли да представляват пазарна манипулация или опит за пазарна манипулация или да са резултат от търговия с вътрешна информация по смисъла на Регламент (ЕС) № 1227/2011;

2. да създаде условия за осигуряване на защитена интернет връзка с комисията, която да се използва само за целите на уведомяване на комисията и предоставяне на данните по т. 1;

3. в случай на решение на комисията за прилагане на незабавни мерки по чл. 74л от Закона за енергетиката да осигури навременно информиране и равен достъп на всички участници на съответния организиран пазар до информация за наложените незабавни мерки и за съмнителните сделки и/или нареждания, ако това е възможно, както и равни условия на всички участници за подаване на коригиращи оферти за покупка и/или продажба;
4. да осигури контрол по спазване на Регламент (ЕС) № 1227/2011 от страна на собственика на капитала; членовете на управителните и контролните органи на самия организиран борсов пазар и неговите служители и за изпълнение на поетите ангажменти от него към всички участници на пазара и страни по сделки с оператора;
5. да осигури възможност за независим клиринг на предоставените и получените обезпечения от участници на пазара;
6. да осигури публикуване в срок не по-късно от 1 час от настъпване на събитието, както и съхраняване на публикувани от участници на пазара с енергийни продукти на едро съобщения относно промяна в структурни данни за производство, потребление или цени на енергийни продукти на едро, като: производствен капацитет, планиран или непланиран престой или друго ограничение на преносен капацитет; капацитет на съхранение; трансграничен капацитет; авария или принудително прекъсване на пазара.
- (4) Контрол за изпълнение на задълженията по ал. 3 се упражнява от управителния орган на оператора на организиран борсов пазар или от специално назначен служител или служители.
- (5) Лицата по ал. 1 са длъжни да съхраняват в продължение на 5 години цялата информация и документи относно дейността си на хартиен и/или електронен (магнитен) носител на достъпно и подходящо за ползване място и по начин, който да осигури запазването им на втори носител или възстановяването им в случай на загубване по технически причини.
- (6) Лицата по ал. 1 са длъжни да въведат системи, вътрешни правила и/или процедури за собствен мониторинг за докладване на комисията на сделка, за която имат разумно основание да се предполага, че може да нарушава чл. 3 или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011.

**Чл. 155г.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., отм., бр. 25 от 2022 г.).

**Чл. 155д.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Участниците на пазара са длъжни да разработят вътрешни правила за публично, ефективно и навременно разкриване на вътрешна информация по Регламент (ЕС) № 1227/2011 и за гарантиране забрана за търговия въз основа на такава информация за периода до публикуването.

(2) Правилата по ал. 1 може да включват оценка на риска от нарушаване на задълженията по чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, както и планове за периодично обучение на служители, собственици, членове на управителни и контролни органи на участника относно изпълнение на задълженията по Регламент (ЕС) № 1227/2011.

(3) Правилата по ал. 1 съдържат реда и условията, при които участникът на пазара информира комисията в случаите на отложено публично разкриване на вътрешна информация.

**Чл. 155е.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Участникът на пазара е длъжен да съхранява на хартиен и/или електронен носител в срок 5 години публично разкрита вътрешна информация по смисъла на Регламент (ЕС) № 1227/2011, уведомлението до комисията и събраните материали, обусловили решението за отложено публично разкриване на вътрешна информация, както и доказателства за съществуване на риск от засягане на собствен интерес при навременно разкриване и за незасягане на обществен интерес от отложеното публикуване.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Участникът на пазара е длъжен да съхранява на хартиен и/или електронен носител в срок 5 години доказателства, че за времето на отложено публично разкриване на вътрешна информация не е търгувал с продукти на едро, за които се отнася същата информация.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.).

(4) (Изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Лицата по чл. 155а, ал. 1 разработват вътрешни процедури за докладване на сделки и/или нареждания за сделки с енергийни продукти на едро.

Процедурите могат да включват оценка на риска от нарушаване на задълженията по чл. 8 и 9 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, както и планове за периодично обучение на служители, собственици, членове на управителни и контролни органи относно изпълнение на тези задължения.

## **Раздел II**

**(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

### **Предварително проучване за наличие на обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия**

**Чл. 155ж.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Искането на лицата по чл. 74а от Закона за енергетиката до комисията за образуване на производство за установяване на нарушение на чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 се подава в писмена форма и трябва да съдържа ясна, точна и подробна информация относно:

1. името/наименованието и данни за регистрацията/единния граждански номер на уведомяващото лице и на участника/участниците на пазара, срещу които е оплакването;
2. адреса/седалището и адреса на управление на уведомяващото лице и на участника/участниците на пазара, срещу които е оплакването;
3. описание на обстоятелствата, на които се основава искането и твърдяното нарушение;
4. в какво се състои твърдяното нарушение – продукти; участници; пазари и период на извършване;
5. доказателства в подкрепа на искането;

6. подпис на лицето, което подава искането, или на негов упълномощен представител.

(2) Писмената форма на искането по ал. 1 се счита за спазена, когато искането е подадено във форма на електронно съобщение до електронен адрес на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, обявен на интернет страницата на комисията, или когато е получено по съгласуван с комисията сигурен канал за връзка.

(3) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Не се разглеждат искания, които не отговарят на условията на предходните алинеи.

**Чл. 155з.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Предварителното проучване се извършва от длъжностни лица, определени по реда на чл. 74а, ал. 2 и 3 от Закона за енергетиката, и се наблюдава от ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, който при необходимост дава указания.

**Чл. 155и.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) При извършване на предварителното проучване длъжностните лица по чл. 155з изясняват фактите и обстоятелствата чрез изискване на писмени становища и сведения, писмени и веществени доказателствени средства, заключения на вещи лица и други средства, които не са забранени със закон. Искането за предоставянето им се отправя писмено от председателя на комисията.

(2) В случай че предварителното проучване е започнало служебно или въз основа на искане от националния орган по конкуренция или друг държавен орган, както и в случай, че в хода на проучването се установят данни за нарушение на конкурентното право и/или правото на финансовите пазари, обменът на информация и сътрудничество между комисията и другите

държавни органи се осъществява по реда и при условията на правилата по чл. 74п от Закона за енергетиката.

**Чл. 155к.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Длъжностните лица по чл. 155з отразяват резултатите от предварителното проучване в писмен доклад, който се съгласува с ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 и се предоставя на председателя на комисията за насрочване на закрито заседание, на което да бъде разгледан от комисията.

(2) Към доклада по ал. 1 се прилага отделен проект на решение, без да се излагат фактическите основания за издаване на акта. За мотиви на решението, с което се приема направеното в доклада предложение, се смятат мотивите, изложени в доклада, както и изказванията на членовете на комисията в негова подкрепа. За мотиви на решението, с което не се приема направеното предложение, се смятат изказванията на членовете на комисията против направеното предложение.

### **Раздел III**

## **(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Производство по установяване на нарушение по чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия**

**Чл. 155л.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Проверка за установяване на нарушение по чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 се извършва от длъжностни лица, определени по реда на чл. 74а, ал. 6 от Закона за енергетиката.

(2) Проверката по ал. 1 се осъществява при спазване разпоредбите на глава седма "а" от Закона за енергетиката и на този раздел.

**Чл. 155м.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Проверките на място се осъществяват от служители на комисията, определени със заповед на председателя на комисията по чл. 74а, ал. 6 от Закона за енергетиката, които се легитимират със заповедта и представят на проверяваното лице незаверен препис от съдебното разрешение по чл. 74ж от Закона за енергетиката.

(2) Събирането на доказателства при проверките на място се извършва по реда и при условията на чл. 74з от Закона за енергетиката.

**Чл. 155н.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Оригиналните документи, веществените доказателства и информацията на електронни или цифрови носители се изземват в състоянието, в което са открити по време на проверката, и се връщат на проверяваното лице след влизане в сила на решението на комисията по чл. 74н от Закона за енергетиката. При изземването се предоставя възможност на проверяваното лице да направи копия на оригиналните документи.

(2) При мотивирано искане на проверяваното лице, от което са иззети оригинални документи, те могат да бъдат върнати и преди да е влязло в сила решението на комисията. Във всички случаи комисията връща иззетите оригинални документи, когато упражняването на права по тях е свързано с фактическото им държане, което се доказва от проверяваното лице.

(3) За иззетите доказателства по ал. 1 се съставя протокол на място с пълен и точен опис на иззетото по реда и при условията на чл. 74з, ал. 7 от Закона за енергетиката.

**Чл. 155о.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Процедурата, уреждаща достъпа, използването и съхраняването на документите, представляващи производствена, търговска или друга тайна, защитена от закон, се урежда с правила, приети от комисията, които се публикуват на интернет страницата на комисията.

(2) В протокола за иззетите по време на проверката документи и веществени доказателства, независимо от носителя, на който се съхраняват, проверяваното лице има право да посочи материалите, които съдържат производствена, търговска или друга защитена от закона тайна, като мотивира твърденията си пред проверяващия екип.

(3) Материалите, посочени като поверителни от проверяваното лице, се включват в описва, като проверяващият екип определя срок, в който проверяваното лице е задължено да представи същите материали във вариант, в който са заличени данните, смятани за поверителни.

**Чл. 155п.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Резултатът от проверката се описва в доклад от длъжностните лица по чл. 74, ал. 6 от Закона за енергетиката, а когато докладът съдържа производствена, търговска или друга защитена от закон тайна – длъжностните лица изготвят и негово резюме.

(2) Докладът по ал. 1 съдържа описание на извършените действия в хода на проверката; събраните доказателства; установените обстоятелства; заключение относно наличие или липса на извършено нарушение по чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и предложение за решение на комисията. Резюмеът има съдържанието на доклада, но със заличени данни от събраните в производството материали, посочени като съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закона тайна.

(3) Докладът по ал. 1 се съгласува с ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 и се предоставя на председателя на комисията, който насрочва закрито заседание на комисията за разглеждането му.

(4) С решението за приемане на доклада по ал. 1 комисията изпраща доклада или неговото резюме на проверяваното лице и определя срок за представяне на становище.

(5) В срока по ал. 4 проверяваното лице има право на достъп до материалите по преписката с изключение на материалите, съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закон тайна. Не се предоставя достъп до вътрешни документи на комисията, включително кореспонденция с АСРЕ и регулаторни органи на държави – членки на Европейския съюз.

(6) Комисията може да насрочи открито заседание при закрити врата за изслушване на проверяваното лице в заседанието, на което разглежда становището на проверяваното лице по доклада.

(7) В заседанието по ал. 6 не се допуска представяне на доказателства, освен ако те са новооткрити или нововъзникнали.

(8) Съобщенията и документите в хода на производството се връчват от комисията на проверяваното лице и/или изрично упълномощени негови представители по ред, указан в уведомлението по чл. 74а, ал. 7 от Закона за енергетиката. Редът за предоставяне на информация от проверяваното лице или трети лица се указва в писменото искане за предоставянето ѝ.

**Чл. 155р.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Комисията приема решение по чл. 74н от Закона за енергетиката за наличие или липса на извършено нарушение или опит за нарушение на чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 в закрито заседание. С решението комисията:

1. установява нарушение по чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 или че са предприети действия за извършване на нарушение на чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, налага имуществени санкции и/или глоби и може да приложи мярката по чл. 74л от Закона за енергетиката;

2. установява, че не е извършено нарушение по чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 или не са предприемани действия за извършване на нарушение на чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и прекратява производството.

(2) Във всеки момент в хода на производството, включително и с решенията по чл. 74а, ал. 5, т. 2 и по чл. 74н, ал. 1, т. 2 от Закона за енергетиката, когато се установят данни за извършено престъпление от общ характер и/или за нарушаване на конкурентното право, комисията взема решение за уведомяване на органите на досъдебното производство и/или на Комисията за защита на конкуренцията.

## **Раздел IV**

**(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

### **Външни експерти**

**Чл. 155с.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Когато за изясняване на обстоятелства по производство за установяване на нарушения на чл. 3 и/или 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 са необходими специални знания по искане на проверяващите длъжностни лица, комисията възлага извършване на експертиза от един или повече външни експерти по реда и при условията на чл. 74и от Закона за енергетиката.

(2) Определеният външен експерт декларира писмено пред комисията липсата на пряка или косвена заинтересованост от изхода на производството.

(3) Определеният външен експерт се задължава писмено да не разгласява производствените и търговските тайни, които са му станали известни при или по повод осъществяването на възложената му експертиза, и резултата от експертизата на трети лица.

## **Раздел V**

**(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

### **Защитено лице**

**Чл. 155г.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Запазване в тайна на самоличността могат да поискат лицата, дали обяснения или представили данни за извършено нарушение по Регламент (ЕС) № 1227/2011.

(2) Лицата по ал. 1 получават статут на защитено лице.

(3) Запазването в тайна на самоличността на защитеното лице е защитна мярка, която се прилага от комисията, при условие че са налице достатъчно основания да се предполага, че от разкриване самоличността на лицето биха настъпили сериозни неблагоприятни последици за упражняваната от него дейност или за личността му.

(4) Наличието на предпоставките за запазване в тайна самоличността на защитеното лице се доказва от съответното лице, което ще се ползва от защитната мярка, и се преценява от комисията във всеки конкретен случай.

**Чл. 155у.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Процедурата по запазване в тайна самоличността на защитеното лице се открива по искане на лицето, което ще се ползва от прилагането на защитната мярка.

(2) Искането по ал. 1 е писмено. В него лицето следва да изложи всички свои съображения, обосноваващи прилагането на мярката, като представи или посочи доказателства в подкрепа на искането си.

(3) Искането по ал. 1 трябва да съдържа името, ЕГН, адреса и подписа на лицето, което ще се ползва от прилагането на защитната мярка.

(4) Въз основа на искането по ал. 1 се изготвя мотивирано предложение до комисията за издаване на разпореждане за запазване в тайна на самоличността на съответното лице.

(5) Предложението по ал. 4 се изготвя от ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 и съдържа:

1. идентификационни данни на лицето, искащо запазване в тайна на самоличността му;
2. данни за това, дали обясненията и данните, предоставени от лицето, осигуряват доказателства от съществено значение за образуване на производство пред комисията или за обосноваване на нарушение по Регламент (ЕС) № 1227/2011;
3. основанията, въз основа на които се предполага, че от разкриването на самоличността му биха настъпили сериозни неблагоприятни последици за упражняваната от него дейност или за личността му;
4. предложение за комбинация от цифри и букви, които да бъдат определени като идентификационен номер на защитеното лице;
5. други данни, характерни за конкретния случай, ако такива са налице.

(6) Към предложението се прилага искането по ал. 2.

(7) Комисията разглежда предложението и се произнася с решение в закрито заседание.

(8) Решението на комисията, с което се одобрява предложението за запазване в тайна на самоличността на защитено лице, трябва да съдържа:

1. идентификационни данни на лицето, чиято самоличност ще бъде запазена в тайна;
2. идентификационен номер на защитеното лице.

(9) Защитеното лице се запознава с решението на комисията, с определения му идентификационен номер и с целия приложим ред за запазване в тайна на неговата самоличност.

**Чл. 155ф.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1)

Идентификационният номер на защитеното лице се определя на произволен принцип като комбинация от общо осем цифри и букви на кирилица, които следва да бъдат записани последователно, без интервали или препинателни знаци помежду им. Към идентификационния се прибавят номерът на съответното производство пред комисията и годината на образуването му.

(2) Снемането на устни обяснения на защитеното лице и изготвянето на протоколи, както и използването и съхраняването на обяснения и данни, предоставени от защитеното лице, се уреждат във вътрешни правила, приети от комисията.

(3) Разкриването на самоличността на защитеното лице се извършва само при:

1. изрично писмено съгласие на защитеното лице;
2. отпадане на необходимостта от прилагането на защитната мярка.

(4) Не се изисква писменото съгласие на защитеното лице при разкриване на неговата самоличност, ако се установи, че то участва в твърдяното нарушение.

(5) Отпадането на необходимостта от прилагането на защитната мярка се констатира от ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, който прави предложение до комисията за приемане на решение, с което да се разкрие самоличността на защитеното лице.

## **Раздел VI**

**(Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)**

**Превантивен, текущ и последващ контрол за спазване на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия**

**Чл. 155х.** (Нов – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) (1) Комисията осъществява превантивен, текущ и последващ контрол за изпълнение на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 въз основа на водения от нея регистър за пазарните участници на пазарите на електрическа енергия и природен газ чрез платформа на АСРЕ (централизиран европейски регистър на участниците на пазара).

(2) Длъжностните лица, които извършват превантивен, текущ и последващ контрол за спазване на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и съставят актове за установяване на административно нарушение, се определят еднократно – със заповед на председателя на комисията, а индивидуалните задачи на всеки експерт при осъществяване на контрола по конкретна проверка се възлагат от ръководителя на звеното за мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011.

(3) За всяка извършена проверка се съставя констативен протокол, към който се прилагат всички събрани доказателства, писмени обяснения, документи, становища и други, както и задължителни предписания към проверяваните лица, ако има такива. Протоколът се подписва от съставителя, от проверяваното лице, а при отказ – от двама свидетели на отказа.

(4) Проверяваното лице има право да даде обяснения в седемдневен срок от връчването на протокола, което се отразява в констативния протокол. По направените обяснения длъжностните лица изготвят заключение, което се отразява в доклад за резултатите от проверката и е неразделна част от преписката.

(5) Не се съставя констативен протокол в случаите, в които контролните органи са констатирали нарушение въз основа на официални документи, както и при неизпълнение на задължението за предоставяне на документи и информация, предвидено в Закона за енергетиката и в подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

(6) За резултатите от извършената проверка (констатации и заключения) длъжностните лица, извършили проверката, изготвят доклад до председателя на комисията, към който се прилагат констативният протокол, събраните доказателства, материали и становища.

(7) Когато в резултат от проверката се установят нарушения, с констативния протокол се дават задължителни предписания към проверяваните лица и/или се съставя акт за установяване на административно нарушение.

## **Глава десета**

### **РЕГИСТРИ**

**Чл. 156.** (1) Комисията води публични регистри за:

1. издаваните лицензии, в които се вписват всички лицензианти, издадените лицензии и други обстоятелства;
  2. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) издаваните от нея разрешения по Закона за енергетиката;
  3. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) издадените от нея решения по чл. 21, ал. 1, т. 1, 4, 5, 9, 10, 15, 18, 21, 25 и 26 от Закона за енергетиката.
- (2) Регистрите се водят, като се създава компютърна база данни и картотека за лицата и обстоятелствата и решенията, подлежащи на вписване.
- (3) На вписване подлежат само предвидените в наредбата обстоятелства и последвалите промени в тях.
- (4) Лицензиантите са длъжни да заявяват промените в обстоятелствата, подлежащи на вписване, в 7-дневен срок от възникването им.

**Чл. 157.** (1) Лицензионният регистър е публичен. Всеки има право да го преглежда и да получава преписи или извлечения от него.

(2) Исканията за издаване на извлечения от регистъра се отправят до председателя на комисията.

(3) Вписванията в регистрите имат само оповестително действие.

**Чл. 158.** (1) Вписванията в регистрите се извършват въз основа на решения на комисията. В случаите на промяна на наименованието на лицензианта и/или на адреса и седалището на неговото управление вписванията се извършват след уведомление за направена промяна и служебна справка в търговския регистър за промяната на посоченото от лицензианта обстоятелство.

(2) Вписването на обстоятелствата по партидата на съответното лице се извършва въз основа на данните, съдържащи се в документите, представени пред комисията или служебно събрани от нея.

(3) Вписванията се извършват от длъжностни лица, определени от председателя на комисията да водят и съхраняват съответните регистри.

**Чл. 159.** (1) За всяко подлежащо на регистрация лице в компютърната база данни се открива партида с уникален индекс, в която се извършват предвидените в наредбата вписвания.

(2) Всяка партида се състои от полета, съответстващи на подлежащите на вписване обстоятелства. Всеки тип поле има уникален индекс, еднакъв за всички партиди.

(3) Всяко поле съдържа графи за вписване на следните обстоятелства:

1. номера и датата на решението на комисията, с което е постановено вписването;
2. датата на вписването;
3. съответното подлежащо на вписване обстоятелство;
4. името на длъжностното лице, извършило вписването;
5. забележки.

(4) Последващите вписвания на нови обстоятелства се извършват така, че да не бъде засегната информацията, съдържаща се в предходни вписвания.

(5) Когато се заличава вписано обстоятелство, в съответното поле се записва, че вписването е заличено. Зачистването не може да води до унищожаване или повреждане на информацията относно вписването, което се заличава.

(6) Грешките, допуснати при вписването, се поправят въз основа на решение на комисията, като в съответното поле се отбелязва поправката. Поправката не може да води до унищожаване или повреждане на информацията относно обстоятелството, което се поправя.

**Чл. 160.** (1) За всяко подлежащо на вписване в регистъра лице в картотеката се открива дело, в което по реда на постъпването се подреждат всички отнасящи се до него документи, както и актовете на комисията.

(2) Всяко дело има уникален индекс, съвпадащ с индекса на партидата на регистрираното лице в компютърната база данни.

(3) Подредените в делото документи се придружават от опис, на който се поставя датата на постъпване на описаните документи. Описът се заверява от длъжностното лице, което води регистъра.

**Чл. 161.** На лицето, подлежащо на вписване в регистъра за лицензиите, се откриват партида в компютърната база данни и дело в картотеката, в които се вписват:

1. наименованието на дружеството, седалището, адресът на управление и предметът на дейността му;
2. единен идентификационен код;
3. съдът, номерът на фирменото дело, партидата, регистърът, томът и страницата, където лицето е вписано;
4. седалищата на клоновете, ако има такива;
5. органите на управление, трите имена на лицата, които го управляват или представляват, както и начинът на представляване; ако членове на органи на управление или представители са юридически лица, вписват се съответно тяхното наименование, седалище, адрес на управление, ЕИК, както и трите имена на лицата, които ги представляват;

6. срокът, за който е учредено дружеството, размерът на капитала, броят, видът и номиналната стойност на акциите;
7. датата на постъпване в комисията на заявлението за издаване на лицензия;
8. датата и номерът на решението на комисията, въз основа на което се издава лицензията;
9. датата и номерът на решението, с което комисията изменя, допълва или отнема издадена лицензия;
10. (изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) датата и номерът на решението, с което комисията дава разрешение на лицензианта по реда на Закона за енергетиката;
11. датата и номерът на решението, с което комисията дава задължителни указания на лицензианта;
12. наложените имуществени санкции и принудителни мерки.

## **Глава единадесета**

# **УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ВЪЗЛАГАНЕ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ОДИТ ПО ЧЛ. 201, АЛ. 2, Т. 5 ОТ ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА**

## **Раздел I Общи правила**

**Чл. 162.** (1) (Изм. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Одитът се извършва въз основа на решение на комисията, взето в случаите по чл. 201, ал. 1 от Закона за енергетиката, с цел предотвратяване или преустановяване на нарушения, както и за отстраняване на вредните последици от тях.

(2) Разходите за извършване на одита са за сметка на проверяваното лице.

(3) С решението за възлагане на одит комисията определя:

1. проверяваното лице;
  2. предмет и срок на одита;
  3. периода на извършване на одита;
  4. първоначален размер на разходите, необходими за извършване на одита, и срок, в който те следва да бъдат заплатени от проверяваното лице по посочена от комисията банкова сметка.
- (4) В решението си по ал. 1 комисията може да определи в одита да участват и външни експерти.

**Чл. 163.** (1) Одитът се осъществява от работна група, която чрез изпълнение на процедури и дейности констатира, анализира и оценява събраните в хода на одита доказателства.

(2) В състава на работната група освен длъжностни лица на комисията се включват и външните експерти, определени с решението на комисията за възлагане на одита.

## **Раздел II Процедура по одита**

**Чл. 164.** (1) Въз основа на решението на комисията по чл. 162 председателят на комисията издава заповед, която съдържа:

1. работната група, която ще извършва одита;
2. работната програма.

(2) Съставът на работната група следва да включва поне един правоспособен юрист и икономист, като всички членове трябва да притежават необходимата професионална квалификация и практически опит в съответствие с предмета на одита.

(3) Със заповедта се определя ръководител на работната група, който отговаря за планирането, извършването и докладването на резултатите от одита, като:

1. разпределя работата между членовете на работната група и участва в нейното изпълнение;
2. изготвя проект на одитен план за работа, който съдържа: обхват, цели, времетраене на етапите на планиране, извършване и докладване на одита, както и разпределение на ресурсите за изпълнение на ангажимента;
3. организира изготвянето на одитен доклад;
4. организира изготвянето на досие на одита;
5. осъществява текущ контрол на изпълнението на работната програма.

**Чл. 165.** (1) Ръководителят и членовете на работната група са напълно безпристрастни и независими от всички аспекти на управлението или финансовия интерес на проверяваното лице, както и от негови управителни и/или надзорни органи или на други пряко свързани лица и организации. В одита не могат да участват лица, които се явяват свързани лица по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси с длъжностни лица в проверяваното лице, както и тези, които са работили в него или са участвали в неговото управление през последните две години, или имат личен интерес от одита.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се декларират писмено преди започването на одита пред председателя на комисията, като членовете на работната група попълват и декларация за конфиденциалност и опазване на търговска тайна.

(3) Когато несъвместимостта по ал. 1 се установи в процеса на одита, лицата са длъжни да си направят писмен отвод.

(4) Когато лицето не си направи отвод по ал. 3, председателят на комисията го отстранява незабавно.

**Чл. 166.** (1) При осъществяването на одита ръководителят и членовете на работната група имат право:

1. на свободен достъп до одитираните от тях лица и обекти за проверка;
2. да изискват необходимите документи, данни, сведения, обяснения, оперативна и друга информация, включително да извършват измервания и изпитвания за изясняване на техническото състояние и условията за експлоатация на обекта, включително за правоспособността на персонала, от съответните длъжностни лица, както и всяка друга информация, свързана с осигуряване изпълнението на условията на лицензията;
3. да извършват насрещни проверки и да изискват от трети лица сведения и документи, необходими за извършване на насрещните проверки.

(2) Проверяваното лице е длъжно да оказва необходимото съдействие на работната група, като предоставя работни помещения, необходимата техника и достъп до базите данни, както и изисканата допълнителна информация и документи на хартиен и електронен носител съобразно указанията на ръководителя и членовете на работната група.

**Чл. 167.** (1) За резултатите от извършения одит се изготвя одитен доклад в един екземпляр, който съдържа: цели и обхват; направени констатации и изводи; препоръки. Към него се прилагат всички събрани доказателства, писмени обяснения, документи, становища, доказващи изводите и твърденията от проверката. Към одитния доклад се представя справка за направените разходи с приложени разходооправдателни документи.

(2) Одитният доклад се подписва от всички членове на работната група. В случай че някой от членовете на работната група има особено мнение, той подписва одитния доклад с "особено мнение" и в срок до 3 дни представя писменото си становище.

- (3) В срок до 10 дни от приключване дейността на работната група ръководителят ѝ представя одитния доклад на председателя на комисията.
- (4) Председателят на комисията с резолюция определя внасянето на одитния доклад за разглеждане в закрито заседание на комисията.
- (5) Когато комисията реши, че фактите, обстоятелствата и изводите по одитния доклад не са изяснени пълно и всестранно, комисията връща доклада на работната група за допълнително проучване с конкретни задължителни указания и определя срок за тяхното изпълнение.
- (6) Допълненият и преработен одитен доклад се разглежда от комисията по реда на ал. 3 и 4.

**Чл. 168.** (1) Комисията приема одитния доклад с решение, с което определя окончателния размер на разходите по извършване на одита и срока, в който проверяваното лице следва да ги заплати по посочената от комисията банкова сметка.

(2) С решението си за приемане на одитния доклад комисията може да даде на проверяваното лице задължителни указания по прилагането на закона, подзаконовите нормативни актове, задълженията по лицензиите и по общите условия на договорите и решенията на комисията, както и да определи срок за изпълнението им.

(3) При наличие на данни в одитния доклад за извършено административно нарушение от проверяваното лице се образува административнонаказателно производство.

(4) При наличие на данни за извършено престъпление председателят на комисията изпраща заверено копие от одитния доклад на прокуратурата.

## **Раздел III**

### **Външни експерти**

**Чл. 169.** (1) Към комисията се изготвя списък на външни експерти, които могат да участват в извършването на одити при условията и по реда на тази глава.

(2) Външен експерт може да бъде дееспособно лице със завършено висше образование с образователна квалификационна степен "магистър", което не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер, отговаря на изискванията на чл. 164, ал. 2 и чл. 165, ал. 1 и има професионален опит не по-малко от три години.

(3) Конкретните изисквания към професионалната квалификация на външните експерти за включването им в списъка по ал. 1 се определят с решение на комисията и се обявяват на интернет страницата ѝ.

(4) Комисията се произнася с решение за включването на лица в списъка на външните експерти.

(5) При промяна в обстоятелствата по ал. 2 или в изискванията на ал. 3 комисията с решение изключва от списъка на външните експерти лицата, които не отговарят на поставените условия.

## **ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

### **§ 1. По смисъла на наредбата:**

1. За "новоучредено дружество" се счита търговско дружество през времето, през което от датата на вписването му не са изминали 3 финансови години.

1а. (Нова – ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.) "Свързано предприятие" означава свързани предприятия по смисъла на чл. 2, т. 12 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета, както и предприятия, които принадлежат на едни и същи акционери.

2. "Системно нарушение на задълженията по лицензията или закона" е налице, когато в двугодишен срок са извършени три или повече административни нарушения по Закона за енергетиката или актовете по прилагането му.

3. (Нова – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г., доп., бр. 25 от 2022 г.) "Участник на пазара" е всяко физическо или юридическо лице, включително оператори на преносни системи, което извършва сделки, включително издаването на нареждания за търгуване, на един или повече пазари за търговия на едро с енергия.

4. (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) "Пазар за търговия на едро с енергия" означава пазар в рамките на Съюза, на който се търгува на едро с енергийни продукти. Пазарите за търговия на едро с енергия обхващат както пазари на продукти, така и пазари на деривати. Те включват, наред с другото, регулирани пазари, многостранни търговски системи и извънборсови (ОТС) сделки и двустранни договори, преки или с посредници.

§ 2. (Доп. – ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Тази наредба въвежда изисквания на: Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО и Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО, както и на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия.

§ 3. Разпоредбите на тази наредба, които се отнасят за държавите - членки на Европейския съюз, се прилагат и за другите държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

## **ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА**

§ 4. Наредбата се приема на основание чл. 60 от Закона за енергетиката и чл. 22, ал. 6 и чл. 30, ал. 7 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

### **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (ДВ, бр. 98 от 2019 г., в сила от 13.12.2019 г.)

§ 6. В Наредба № 3 от 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката навсякъде думите "Държавната комисия за енергийно и водно регулиране" и "ДКЕВР" се заменят съответно с "Комисията за енергийно и водно регулиране" и "КЕВР".

### **НАРЕДБА**

за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2013 г.  
за лицензиране на дейностите в енергетиката  
(ДВ, бр. 111 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.)

§ 14. Навсякъде в наредбата аббревиатурите "ЗЕ" и "ЗЕВИ" се заменят съответно с "от Закона за енергетиката" и "от Закона за енергията от възобновяеми източници", а думите "по ЗЕ" и "по ЗЕВИ" се заменят съответно с "по Закона за енергетиката" и "по Закона за енергията от възобновяеми източници".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 15. Лицата по чл. 155а – 155е привеждат дейността си в съответствие с тези разпоредби в срок до три месеца след влизането им в сила.

.....

**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**  
към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 3  
от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката  
(ДВ, бр. 18 от 2023 г., в сила от 24.02.2023 г.)

.....

§ 19. В тримесечен срок от влизането в сила на тази наредба операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи изработват и внасят за одобрение в комисията общо предложение за методика по чл. 8, ал. 1, т. 5 от Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (ДВ, бр. 31 от 2014 г.).

§ 20. Производствата, започнали до влизането в сила на тази наредба, се довършват при условията и по реда на тази наредба.

§ 21. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на § 5, т. 1, буква "а" и т. 5 и § 8, т. 2 и 3, които влизат в сила след влизането в сила на изменението на чл. 19, ал. 3 от Правилата за условията и реда за предоставяне на достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи (ДВ, бр. 98 от 2013 г.).

**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**  
към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 24.02.2014 г.  
за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия  
към преносната или към разпределителните електрически мрежи  
(ДВ, бр. 55 от 2023 г., в сила от 27.06.2023 г.)

§ 18. В Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (ДВ, бр. 33 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

§ 19. Параграф 18 се прилага и в производствата, образувани до влизането му в сила.

.....